

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 270

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 9 aprilie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
252.	— Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru modificarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 60/2017 privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale, cu excepția Rezervației Biosferei „Delta Dunării”	2–3
444.	— Ordin al ministrului sănătății pentru aprobarea Normelor privind înființarea, organizarea și funcționarea unităților farmaceutice	3
937.	— Ordin al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară privind aducerea la cunoștința publică a sectoarelor cadastrale din 7 unități administrativ-teritoriale din județul Argeș în care se derulează lucrări de înregistrare sistematică.....	4–11
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 1 din 15 ianuarie 2019 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	12–31

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

**pentru modificarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 60/2017
privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării
pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale, cu excepția Rezervației Biosferei
„Delta Dunării”**

Având în vedere:

— Referatul de aprobare al Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură nr. 2.885 din 14.03.2019;

— Procesul-verbal încheiat în data de 13.03.2019, cu ocazia ședinței comitetului consultativ pentru pescuit recreativ, în cadrul căreia s-a dezbătut proiectul de ordin de modificare a Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 60/2017, în temeiul:

— art. 2 alin. (1) lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 545/2010 privind organizarea, structura și funcționarea Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură, cu modificările ulterioare;

— art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 60/2017 privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale, cu excepția Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 179 din 13 martie 2017, se modifică după cum urmează:

1. Articolele 1—5 se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 1. — (1) Atribuirea dreptului de pescuit recreativ în habitatele piscicole naturale din România, cu excepția Rezervației Biosferei «Delta Dunării», se face de către Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, denumită în continuare ANPA, în calitate de administrator al resurselor acvatice vii, pe baza unui permis nominal emis de către ANPA, fără perceperea de taxe și tarife.

(2) Accesul la resursele acvatice vii în vederea practicării pescuitului recreativ în fluviul Dunărea cu brațele sale, Marea Neagră și habitatele piscicole naturale necontractate de către asociațiile de pescari recreativi legal constituite și recunoscute se face în baza permisului de pescuit recreativ emis și eliberat de către ANPA.

(3) Accesul la resursele acvatice vii în vederea practicării pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale contractate de către asociațiile de pescari recreativi legal constituite și recunoscute, prin încheierea pe o perioadă de 10 ani de contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ, se face în baza permisului de pescuit recreativ emis de către ANPA și eliberat de către asociațiile de pescari recreativi care au încheiat contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ.

Art. 2. — (1) Permisul de pescuit recreativ eliberat de către o asociație de pescari recreativi este valabil atât pentru zona/zonile pentru care asociația a încheiat contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ, cât și pentru zona/zonile pentru care alte asociații au încheiat contracte, pe bază de reciprocitate, fără a se depăși capacitatea anuală de pescuit stabilită pe bază de studii științifice de specialitate.

(2) Practicarea pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale contractate de asociațiile de pescari recreativi, de către pescarii neafiliați la asociația deținătoare a contractului pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ, se face în baza regulamentului propriu al asociației care are încheiate contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ pentru zona/zonile de pescuit recreativ solicitată/solicitate de aceștia.

Art. 3. — (1) Permisul de pescuit recreativ se eliberează anual, prin intermediul unui soft informatic, online.

(2) Pescarii recreativi au obligația de a raporta către ANPA, anual, situația capturilor realizate prin pescuit recreativ.

(3) Raportarea către ANPA a capturilor realizate prin pescuit recreativ se face prin întocmirea fișei de capturi, parte integrantă a permisului de pescuit recreativ, completată și transmisă până la data de 28 februarie a anului în curs, pentru anul precedent.

Art. 4. — Modelele permiselor de pescuit recreativ emise de către ANPA și eliberate de aceasta sau de către asociațiile de pescari recreativi se stabilesc prin decizie a președintelui ANPA.

Art. 5. — Pentru încheierea contractelor de utilizare a resurselor acvatice vii în scop recreativ solicitanții vor depune la sediul serviciilor regionale ale ANPA/Direcția poliției și inspecții maritime o solicitare scrisă pentru zona/zonile de pescuit recreativ delimitată/delimitate conform deciziei președintelui ANPA, care să aibă anexate următoarele documente:

a) certificatul din Registrul special, eliberat de grea judecătorească/tribunalului de la sediul asociației de pescari, cu cel mult 30 de zile înainte de data depunerii documentației;

b) înregistrarea de către ANPA în Registrul unic de evidență a asociațiilor de pescari în scop recreativ;

c) numărul mediu de membri pescari în scop recreativ înregistrați în documentele asociației în anul precedent solicitării;

d) planul de management pentru practicarea pescuitului recreativ al asociației pentru zona/zonile de pescuit recreativ solicitată/solicitate, elaborat de institute de cercetare din domeniul pescuitului și acvaculturii, pentru o perioadă de 10 ani;

e) lista dotărilor tehnice proprii;

f) lista personalului propriu pentru controlul/paza obiectivelor aferente zonei/zonelor de pescuit recreativ solicitate (în copii conforme cu originalele);

g) lista personalului propriu cu studii medii sau superioare (în copii conforme cu originalele);

h) ultima situație financiară;

i) certificat fiscal (din care să rezulte că nu înregistrează datorii la direcția generală finanțe publice și consiliul local)."

2. Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — Comisiile de evaluare a documentațiilor depuse de solicitanți și comisiile de soluționare a contestațiilor se stabilesc prin decizie a președintelui ANPA în termen de 10 zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere.”

3. Articolul 15 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 15. — (1) Asociațiile de pescari recreativi care au încheiate contracte pentru utilizarea resurselor acvatice vii în scop recreativ cu ANPA au obligația refacerii resurselor

acvatice vii din habitatele piscicole naturale prin populări cu icre embrionate și/sau puiet de pește.

(2) Nerespectarea prevederilor alin. (1) atrage de drept rezilierea contractului de utilizare a resurselor acvatice vii în scop recreativ.”

4. La articolul 17, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 17. — (1) Pentru întocmirea Raportului anual de colectare date, asociațiile de pescari recreativi au obligația să prezinte către ANPA situația centralizatoare a capturilor realizate de către membrii săi până la data de 28 februarie a anului în curs, pentru anul precedent.”

5. Anexele nr. 1 și 2 se abrogă.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Dumitru Daniel Botănoiu,

secretar de stat

București, 29 martie 2019.

Nr. 252.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

pentru aprobarea Normelor privind înființarea, organizarea și funcționarea unităților farmaceutice

Văzând Referatul de aprobare al Direcției politica medicamentului și a dispozitivelor medicale nr. S.P. 4.043 din 25.03.2019, având în vedere prevederile art. 8 alin. (2) din Legea farmaciei nr. 266/2008, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Normele privind înființarea, organizarea și funcționarea unităților farmaceutice, prevăzute în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Ministerul Sănătății, prin Direcția politica medicamentului și a dispozitivelor medicale, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Colegiul Farmaciștilor din România și direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — (1) Prezentul ordin intră în vigoare în 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Dosarele depuse înainte de intrarea în vigoare a prezentului ordin se soluționează potrivit legislației în vigoare la data depunerii.

Art. 4. — Art. 1 lit. b), g) și i), art. 2 alin. (10), art. 12, 13, art. 31—40 din anexa la prezentul ordin transpun dispozițiile art. 1 pct. 20 din Directiva 2011/62/UE a Parlamentului

European și a Consiliului din 8 iunie 2011 de modificare a Directivei 2001/83/CE de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman în ceea ce privește prevenirea pătrunderii medicamentelor falsificate în lanțul legal de aprovizionare, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE), seria L, nr. 174 din 1 iulie 2011.

Art. 5. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului sănătății nr. 962/2009 pentru aprobarea Normelor privind înființarea, organizarea și funcționarea farmaciilor și drogheriilor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 538 din 3 august 2009, cu modificările ulterioare.

Art. 6. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății,

Sorina Pinte

București, 25 martie 2019.

Nr. 444.

*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 270 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

ORDIN

privind aducerea la cunoștința publică a sectoarelor cadastrale din 7 unități administrativ-teritoriale din județul Argeș în care se derulează lucrări de înregistrare sistematică

Având în vedere prevederile art. 11 alin. (1) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 3 alin. (13) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aduce la cunoștința publică derularea lucrărilor de înregistrare sistematică, pe sectoare cadastrale, în 7 unități administrativ-teritoriale din județul Argeș, după cum urmează:

- a) unitatea administrativ-teritorială Dâmbovicioara — sectorul cadastral nr. 1;
- b) unitatea administrativ-teritorială Drăganu — sectorul cadastral nr. 19;
- c) unitatea administrativ-teritorială Micești — sectoarele cadastrale nr. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 22, 23;
- d) unitatea administrativ-teritorială Mioarele — sectoarele cadastrale nr. 10, 11, 12, 14;
- e) unitatea administrativ-teritorială Schitu Golești — sectorul cadastral nr. 44;
- f) unitatea administrativ-teritorială Topoloveni — sectoarele cadastrale nr. 20, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36;
- g) unitatea administrativ-teritorială Valea Mare Pravăț — sectoarele cadastrale nr. 14, 37.

Art. 2. — Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrările de înregistrare sistematică este prevăzută în anexele nr. 1—7 la prezentul ordin.

Art. 3. — Anexele nr. 1—7*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

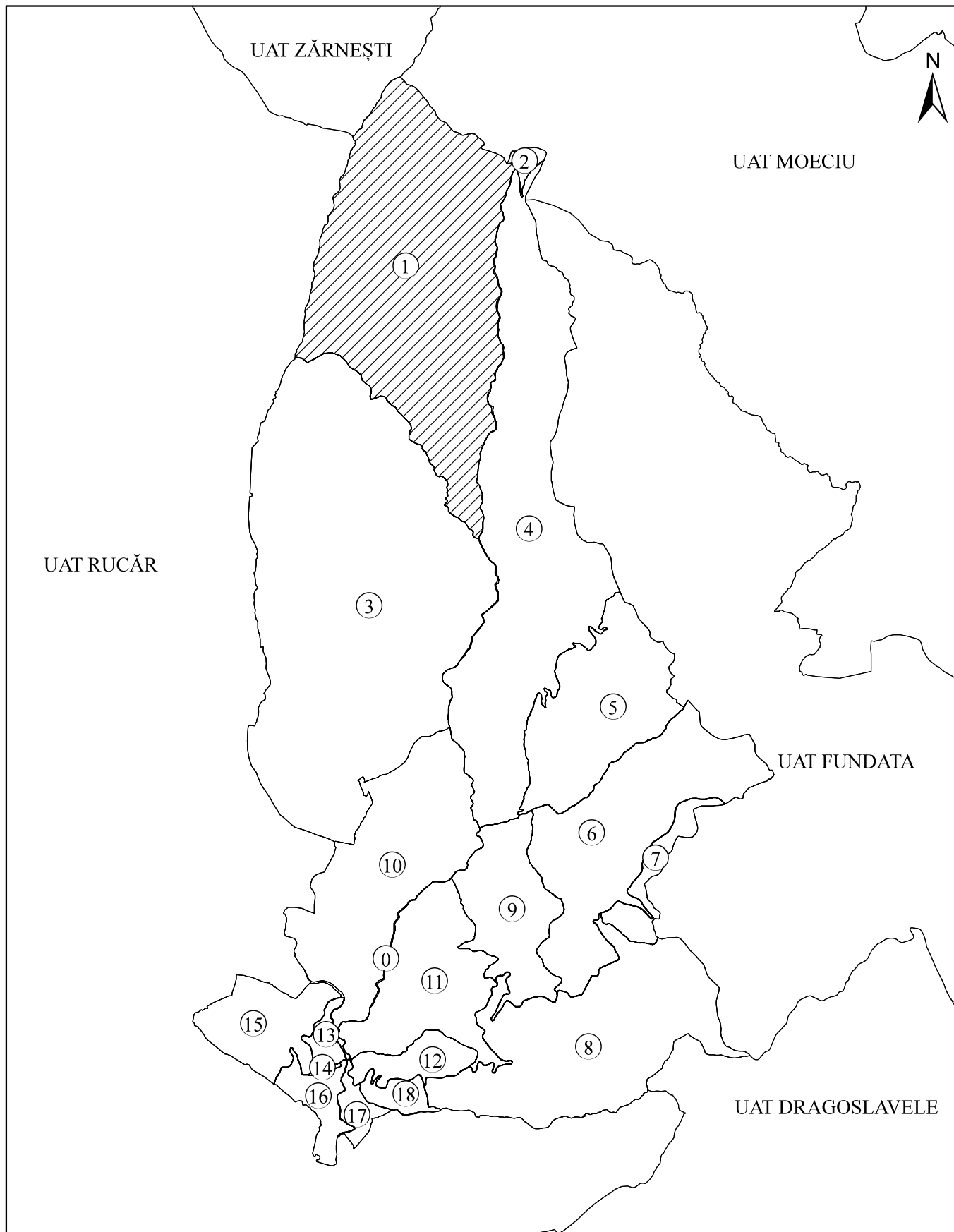
Directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară,
Radu-Codruț Ștefănescu

București, 18 martie 2019.
Nr. 937.

*) Anexele nr. 1—7 sunt reproduse în facsimil.

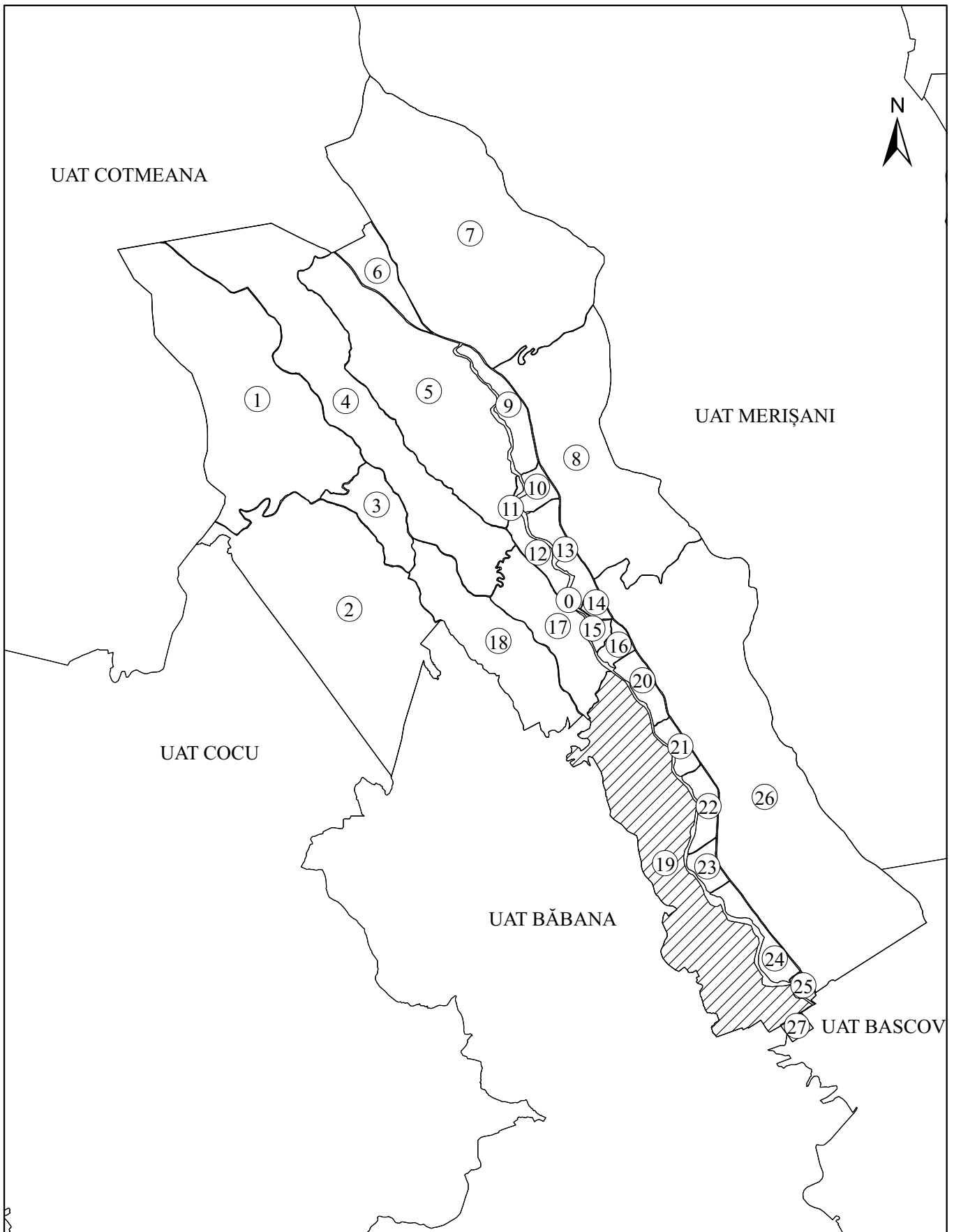
Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

Județ: ARGEȘ
 UAT: DÂMBOVICIOARA
 Sectoare: 1

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

Județ: ARGEȘ
UAT: DRĂGANU
Sector: 19

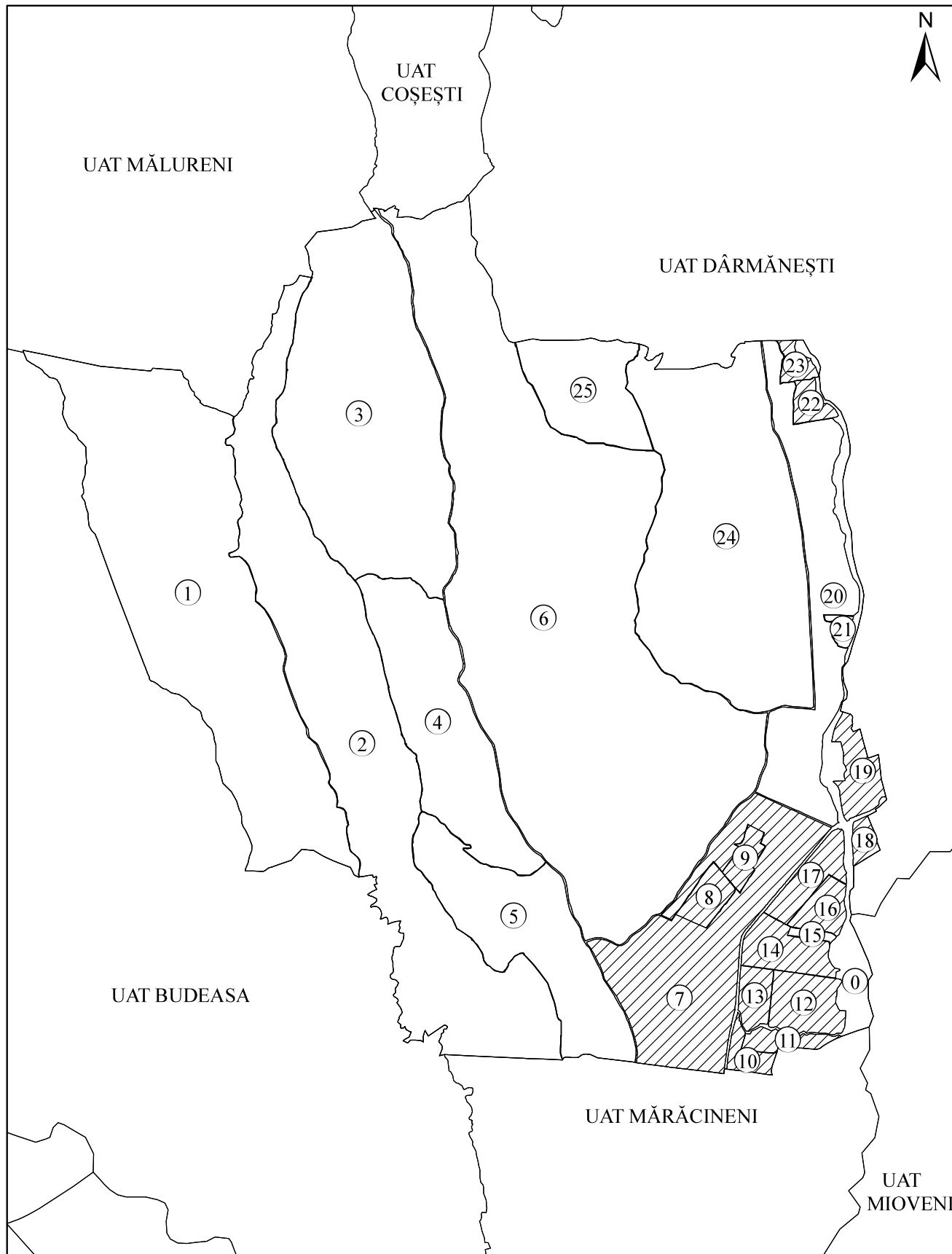
Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

Județ: ARGES

UAT: MICEȘTI

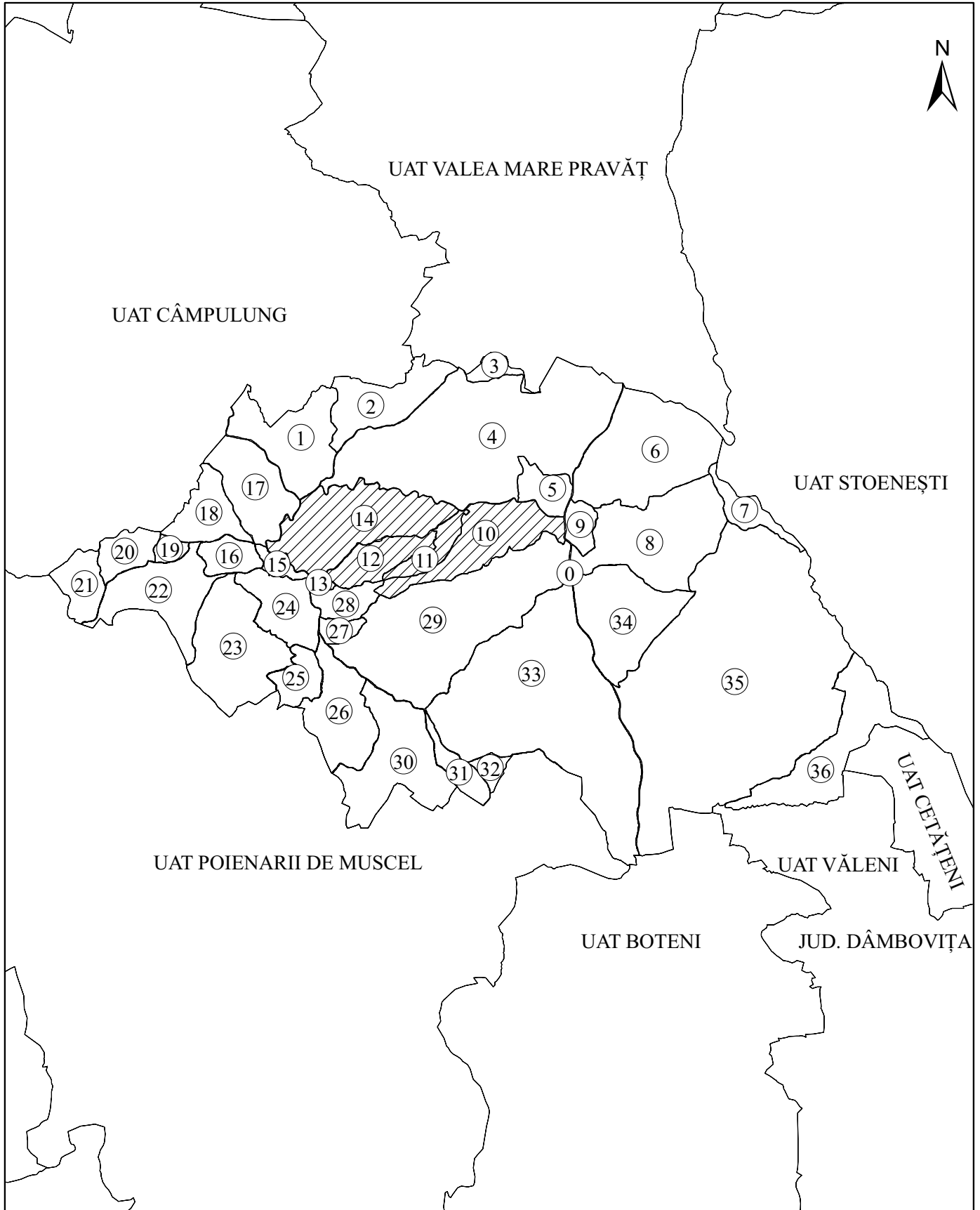
Sectoare:

7,8,9,10,11,12,13,14,16,17,18,19,22,23

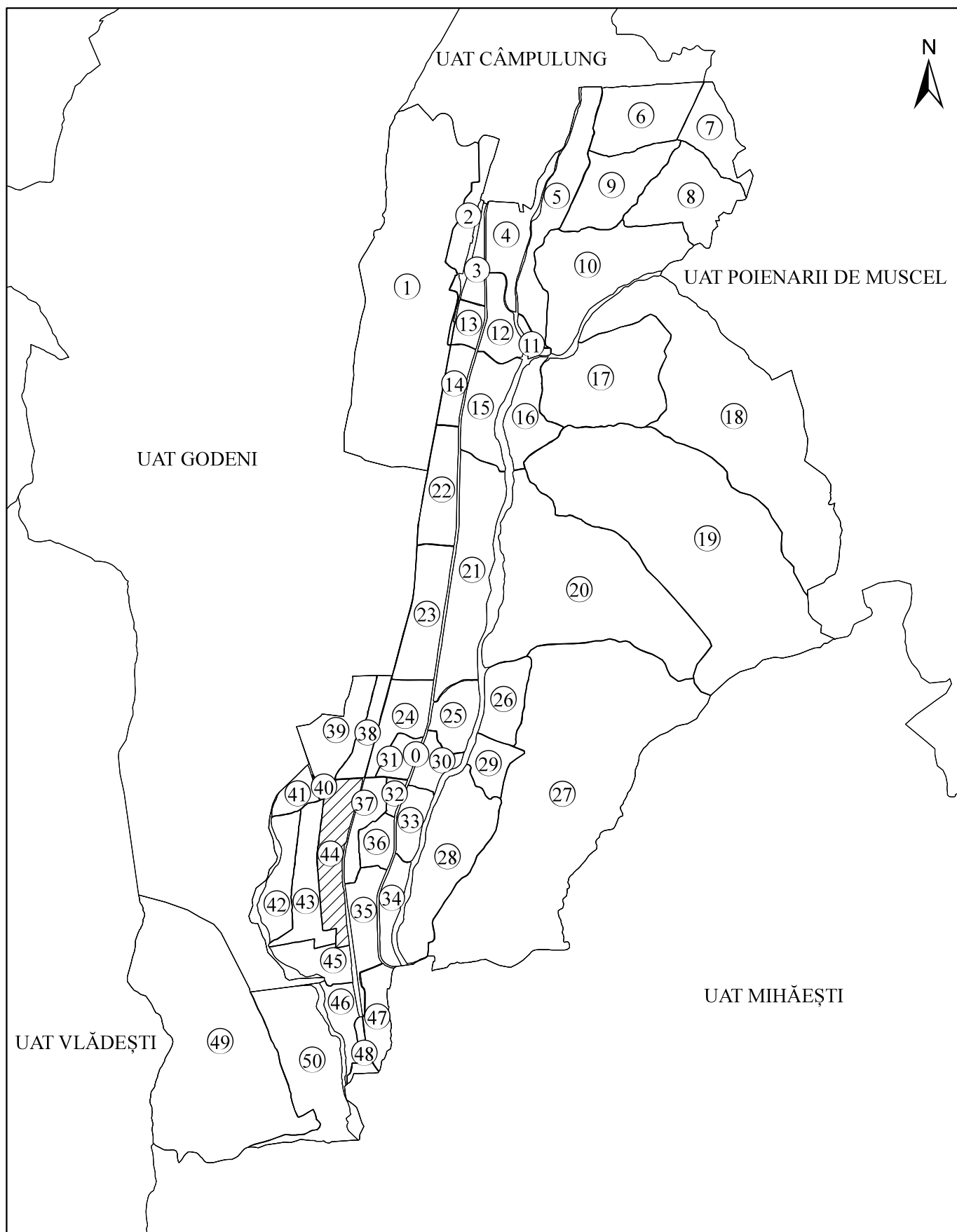

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

Județ: ARGEȘ
UAT: MIOARELE
Sector: 10,11,12,14

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
 Județ: ARGEȘ
 UAT: SCHITU GOLEȘTI
 Sectoare: 44

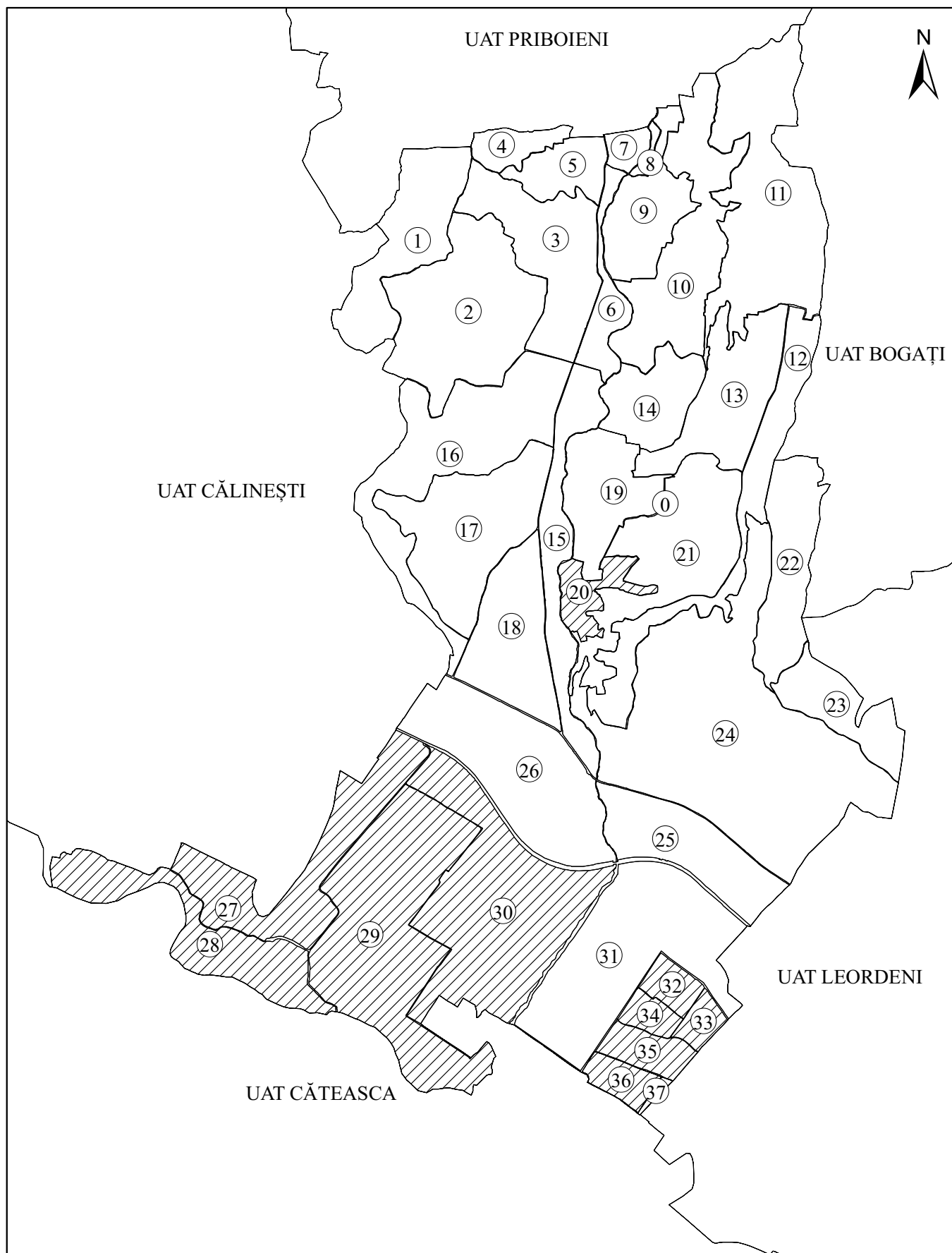

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

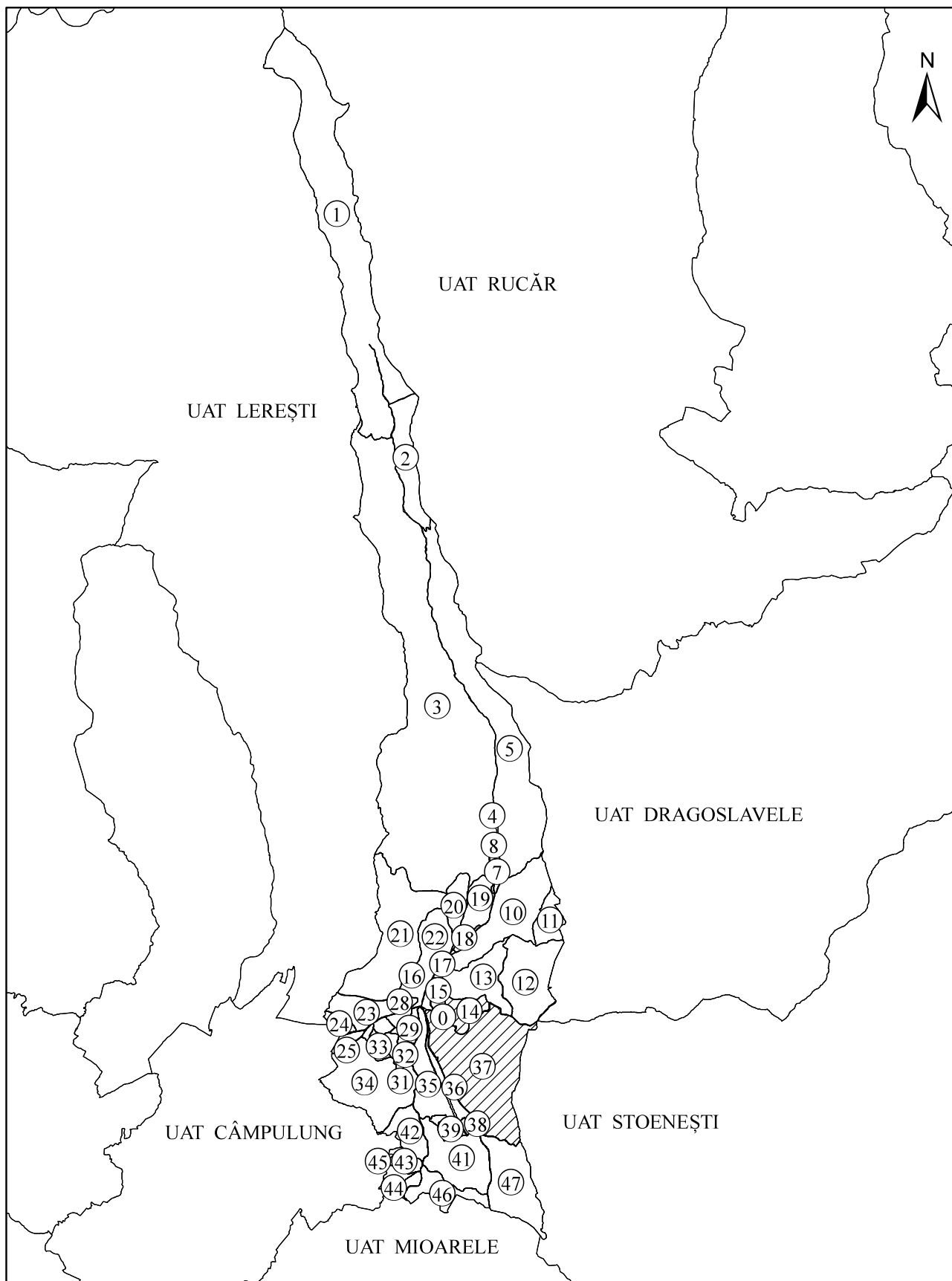
Județ: ARGEȘ

UAT: TOPOLOVENI

Sectoare: 20,27,28,29,30,32,33,34,35,36,

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
 Județ: ARGHEȘ
 UAT: VALEA MARE PRAVĂȚ
 Sectoare: 14,37

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 1

din 15 ianuarie 2019

Dosar nr. 2.750/1/2018

Completul compus din:

Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Simona Elena Cîrnaru	— judecător la Secția penală
Simona Cristina Neniță	— judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus	— judecător la Secția penală
Rodica Cosma	— judecător la Secția penală
Ana Hermina Iancu	— judecător la Secția penală
Marius Dan Foițoș	— judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie	— judecător la Secția penală
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia, Secția penală, în Dosarul nr. 1.495/85/2016, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept: *„Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului;*

Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea «obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției» — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului, și

Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii.»

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și art. 27⁵ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința de judecată a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Judecător-raportor a fost desemnat, în conformitate cu art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, doamna judecător Rodica Aida Popa, judecător din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată a participat doamna Raluca Florentina Nemeșu, magistrat-asistent în cadrul Secției penale, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Marinela Mincă, procuror în cadrul Secției judiciare penale a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând faptul că la dosarul cauzei s-au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept supuse dezlegării de la Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Timișoara.

De asemenea, a precizat că, în conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală, raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată opinia scrisă a specialiștilor din cadrul Facultății de Drept din cadrul Universității din București, Facultății de Drept din cadrul Universității „Nicolae Titulescu” din București, Facultății de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultății de Drept din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Totodată, au fost depuse puncte de vedere de către Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

De asemenea, a fost depus la dosar raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost înaintat, la data de 9 ianuarie 2019, Parchetului și părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală, iar aceștia nu au depus un punct de vedere cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt alte cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror Marinela Mincă să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema de drept supusă dezbaterii în Dosarul nr. 2.750/1/2018.

Reprezentantul Ministerului Public a apreciat neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate prevăzute cumulativ de art. 475 din Codul de procedură penală, arătând că în prezenta sesizare concluziile parchetului sunt de respingere ca inadmisibilă a acesteia.

În continuare, a menționat că este adevărat că sesizarea vine din partea unei instanțe dintre cele care au competența legală de a formula o astfel de întrebare prealabilă, cauza se află pe rolul acesteia în ultim grad de jurisdicție, iar asupra acestei chestiuni de drept nu s-a hotărât în prealabil prin intermediul unui alt mecanism de unificare a practicii judiciare, însă a apreciat că nu este îndeplinită condiția de a fi în prezența unei veritabile chestiuni de drept.

Sub acest aspect a precizat că, potrivit dispozițiilor legale invocate — art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, dar și potrivit jurisprudenței completului de dezlegări, o astfel de sesizare trebuie să privească exclusiv o problemă de interpretare a unei dispoziții legale și să nu vizeze elemente particulare ale cauzei pendinte pe rolul instanței de trimitere.

Prin urmare, întrebarea ar trebui să își aibă izvorul într-o dispoziție legală, și nu în situația de fapt sau particularitățile situației de fapt așa cum se relevă aceasta în fața instanței de trimitere. Aplicarea legii la situația de fapt, așa cum rezultă ea

din probatoriul administrat în cauză, reprezintă apanajul exclusiv al judecătorului de caz.

Or, din această perspectivă, primele două întrebări nu relevă nicio dificultate cu privire la rezolvarea pe care ar trebui să o aibă, regăsindu-și, așadar, răspunsul în chiar dispoziția legală incidentă și aceasta întrucât într-adevăr legiuitorul, deși a abrogat infracțiunea de prostituție, în situația de fapt expusă de instanța de trimitere, infracțiunea de proxenetism este evident că subzistă câtă vreme legiuitorul nu a impus condiții suplimentare cu privire la calitatea victimei sau cu privire la relația dintre aceasta și inculpat. De altfel, în opinia procurorului, referirea instanței de trimitere la Decizia nr. 562 din 2017 a Curții Constituționale nu este pertinentă. Prin urmare, primele două întrebări nu relevă nicio dificultate în ceea ce privește rezolvarea lor, ele își găsesc răspunsul în dispoziția legală invocată care îndeplinește condițiile de claritate. Așadar, nu sunt probleme de interpretare în ceea ce o privește.

Referitor la a treia întrebare, de asemenea nici aceasta nu reprezintă sau nu expune, nu relevă o veritabilă chestiune de drept care să fie susceptibilă a fi supusă dezlegării în fața instanței și aceasta deoarece prin intermediul acestui mecanism ar însemna ca, în situația de fapt expusă de instanța de trimitere, completul de dezlegări să se substituie judecătorului de caz, care el însuși ar trebui să facă un examen al incidentei în speța cu care este investit, fie a dispozițiilor art. 8, fie ale art. 9 din Codul penal.

Așadar, a apreciat că nici din această perspectivă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală și, pe cale de consecință, sesizarea este inadmisibilă.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, a declarat dezbaterile închise, reținându-se dosarul în pronunțare.

ÎN ALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 11 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia, Secția penală, în temeiul art. 475 și art. 476 alin. (1) din Codul de procedură penală, s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă în vederea dezlegării de principiu a următoarei probleme de drept:

„Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea «obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției» — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii.”

II. Expunerea succintă a cauzei

Prin Rechizitoriul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată — Biroul Teritorial Sibiu nr. 2/D/P/2015, înregistrat la această instanță cu nr. 1.495/85/2016, s-a dispus trimiterea în judecată în stare de arest preventiv a inculpaților:

1. **A.**, pentru săvârșirea infracțiunilor de: constituirea unui grup infracțional, prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal, proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal; pornografie infantilă, prevăzută de art. 374 alin. (1) și (2) din Codul penal, toate cu aplicarea art. 38 din Codul penal;

2. **B.**, pentru săvârșirea infracțiunilor de: constituirea unui grup infracțional, prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal; proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal și art. 41 din Codul penal;

3. **C.**, pentru săvârșirea infracțiunilor de: constituirea unui grup infracțional, prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal; proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal;

4. **D.**, pentru săvârșirea infracțiunilor de: constituirea unui grup infracțional, prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal; proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal;

5. **E.**, pentru săvârșirea infracțiunilor de: constituirea unui grup infracțional, prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal; proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal; trafic de minori, prevăzută de art. 211 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal și art. 41 din Codul penal;

6. **F.**, pentru săvârșirea infracțiunilor de: constituirea unui grup infracțional, prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal; proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal.

În actul de sesizare a instanței s-a reținut faptul că la data de 12.01.2015 a fost înregistrat la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism — Biroul Teritorial Sibiu, Dosarul penal cu numărul 2/D/P/2015, ca urmare a sesizării din oficiu a organelor de cercetare penală din cadrul Serviciului de Combatere a Criminalității Organizate Sibiu pentru săvârșirea infracțiunilor de constituire grup infracțional organizat și proxenetism, prevăzute de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal și art. 213 alin. (1) din Codul penal.

La aceeași dată s-a dispus în cauză și începerea urmăririi penale *in rem* pentru săvârșirea infracțiunilor mai sus menționate.

În cauză au existat indicii cu privire la faptul că, la începutul anului 2013, la nivelul orașului D., județul S., s-a constituit o grupare infracțională formată din numiții A., zis „A.”, B., zis „H.”, C., zis „D.”, D., zis „R.” sau „C.”, E., zis „B.” sau „T.”, și F., zis „P”. Scopul constituirii acestei grupări a fost obținerea de beneficii materiale consistente ca urmare a săvârșirii de infracțiuni pe linia proxenetismului.

Membrii grupării au dezvoltat în timp o activitate premeditată de exploatare a prostituției, în cadrul grupului infracțional organizat constituit în acest sens, activitate destinată să aducă beneficii materiale ilicite importante, aceștia profitând de ignoranța, naivitatea persoanelor de sex feminin captate și devenite dependente de aceștia, transformate în surse de venit pentru a asigura inculpaților un stil de viață infracțional. Mai mult, inculpații au reușit crearea și menținerea unei relații de dependență a persoanei de sex feminin — sursă de venit.

Ca mod de operare, membrii grupării infracționale au procedat la recrutarea de persoane de sex feminin vulnerabile, cu o situație materială precară, în special din localitățile rurale de pe raza județelor S. și M., dispuse să practice prostituția în străinătate, pe care le-au transportat în mai multe localități de pe teritoriul Germaniei, Austriei sau Elveției. Odată ajunse în aceste țări, persoanele de sex feminin au fost introduse în cluburi de tipul FKK Sauna (Frei Korper Kultur) sau în case private, unde acestea au practicat prostituția. Pe teritoriul Germaniei, activitatea infracțională s-a desfășurat cu predilecție în zona localității N.

Au fost identificate, de asemenea, mai mult locații unde persoanele racolate de membrii grupării practicau prostituția,

acestea fiind: A. nr. 13, F., L., nr. 24, F., F. 102, N., FKK O., E. S., nr. 25, N. S., nr. 6, N.

O parte dintre persoanele de sex feminin din anturajul grupării au practicat prostituția în beneficiul membrilor grupării, atât în străinătate, cât și pe teritoriul României, mai precis în zonele intitulate „G. P.” (în apropierea localității Sighișoara, județul Mureș, pe drumul european E60) și „F. Ș.” (localitatea A., județul M.).

Din Sentința penală nr. 102 pronunțată la data de 8.12.2017 de Tribunalul Sibiu în Dosarul nr. 1.495/85/2016 rezultă în esență că:

1. În baza art. 367 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat inculpatul A. la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat; în temeiul art. 213 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism; în baza art. 374 alin. (1) și (2) din Codul penal a fost condamnat același inculpat la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de pornografie infantilă. Inculpatului i-au fost aplicate și pedepsele complementare, și pedepsele accesorii, în condițiile reținute în sentință.

În temeiul art. 38 alin. (1) din Codul penal s-a constatat că infracțiunile reținute prin sentința mai sus arătată în sarcina inculpatului se află în concurs real între ele și în concurs real cu infracțiunile pentru care inculpatul a fost condamnat prin Sentința penală nr. 203/2015 a Judecătorei Mediaș definitivă la data de 24.03.2016 prin Decizia penală nr. 316/A/2016 a Curții de Apel Alba Iulia și prin Sentința penală nr. 26/2017 a Judecătorei Mediaș, definitivă la data de 7.03.2017.

În baza art. 97 alin. (1) din Codul penal a fost anulată suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dispusă prin Decizia penală nr. 316/A/2016 a Curții de Apel Alba Iulia, definitivă la data de 24.03.2016.

S-a scontopit pedeapsa rezultantă de 1 an și 8 luni închisoare aplicată inculpatului prin Sentința penală nr. 203/2015 a Judecătorei Mediaș, definitivă la data de 24.03.2016, în pedepsele componente, de 1 an închisoare, aplicată pentru săvârșirea infracțiunii de abuz de încredere, prevăzută de art. 238 alin. (1) din Codul penal, art. 5 din Codul penal, de 1 an închisoare, aplicată pentru săvârșirea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 322 alin. (1) din Codul penal, art. 5 din Codul penal, și de 1 an închisoare, aplicată pentru săvârșirea infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale, prevăzută de art. 320 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, și au fost repuse pedepsele în individualitatea lor.

În baza art. 40 alin. (1) și (2) din Codul penal, art. 38 alin. (1) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) și d) din Codul penal au fost contopite pedepsele aplicate inculpatului prin prezenta sentință cu pedepsele aplicate prin Sentința penală nr. 203/2015 a Judecătorei Mediaș și cu pedeapsa de 2.000 lei amendă penală aplicată prin Sentința penală nr. 26/2017 a Judecătorei Mediaș, definitivă la data de 7.03.2017, urmând ca inculpatul să execute pedeapsa cea mai grea, de 2 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor obligatoriu de o treime din totalul celorlalte pedepse (1/3 din 2 + 2 + 1 + 1 + 1), respectiv un spor de 2 ani și 4 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute în **final pedeapsa rezultantă de 4 ani și 4 luni închisoare la care se adaugă amenda penală în sumă de 2.000 lei.**

În baza art. 45 alin. (2) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementată, pe o perioadă de 2 ani, a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b), lit. d) și lit. k) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul

de a alege; dreptul de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public.

În baza art. 45 alin. (5) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b), lit. d) și lit. k) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege; dreptul de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public.

În temeiul art. 72 din Codul penal raportat la art. 404 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală s-a dedus din pedeapsa aplicată inculpatului durata reținerii, a arestului preventiv și a arestului la domiciliu, cu indicarea perioadelor, iar în temeiul art. 399 din Codul de procedură penală a fost menținută măsura controlului judiciar luată față de inculpatul A. prin Decizia Curții de Apel Alba Iulia nr. 55 din 13.04.2017.

Față de inculpat au fost dispuse și alte măsuri așa cum rezultă din hotărârea pronunțată.

2. În baza art. 367 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, a fost condamnat inculpatul B. la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat; în temeiul art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism. De asemenea, au fost aplicate pedepse complementare și pedepse accesorii inculpatului așa cum rezultă din sentința pronunțată.

S-a constatat că infracțiunile reținute prin prezenta sentință în sarcina inculpatului se află în concurs real cu infracțiunile pentru care inculpatul a fost condamnat prin Sentința penală nr. 200 din 12.12.2014 a Judecătorei Mediaș, definitivă la data de 19.02.2015, și prin Sentința penală nr. 155 din 6.10.2015 a Judecătorei Mediaș, definitivă la data de 25.02.2016.

S-a scontopit pedeapsa rezultantă de 5 ani și 3 luni închisoare aplicată inculpatului prin Sentința penală nr. 391 din 19.04.2016 a Judecătorei Deva, definitivă la data de 3.05.2016, în pedepsele componente de:

— 1 an și 6 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 200/2014 a Judecătorei Mediaș, modificată prin Decizia penală nr. 197/A/19.02.2015 a Curții de Apel Alba Iulia, pentru infracțiunea prevăzută de art. 334 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal;

— 1 an și 6 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 200/2014 a Judecătorei Mediaș, modificată prin Decizia penală nr. 197/A din 19.02.2015 a Curții de Apel Alba Iulia, pentru infracțiunea prevăzută de art. 334 alin. (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal;

— 9 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 200/2014 a Judecătorei Mediaș, modificată prin Decizia penală nr. 197/A din 19.02.2015 a Curții de Apel Alba Iulia, pentru infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal;

— 4 ani închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 155 din 6.10.2015 a Judecătorei Mediaș, definitivă la 25.02.2016, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 206 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, art. 79 alin. (2) din Codul penal.

A fost înlăturat sporul de 15 luni închisoare aplicat inculpatului prin Sentința penală nr. 391/2016 a Judecătoriei Deva.

În baza art. 40 alin. (1) și (2) din Codul penal, art. 38 alin. (1) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, au fost contopite pedepsele de 2 ani închisoare aplicate prin prezenta sentință pentru infracțiunea prevăzută de art. 367 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, de 2 ani închisoare aplicată prin prezenta sentință pentru infracțiunea prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, art. 43 alin. (5) din Codul penal, cu pedepsele de 1 an și 6 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 200/2014 a Judecătoriei Mediaș, 1 an și 6 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 200/2014 a Judecătoriei Mediaș, 9 luni închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 200/2014 a Judecătoriei Mediaș, 4 ani închisoare aplicată prin Sentința penală nr. 155 din 6.10.2015 a Judecătoriei Mediaș și s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea, de 4 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor obligatoriu de 1/3 din totalul celorlalte pedepse (1/3 din 2 ani + 2 ani, 1 an și 6 luni + 1 an și 6 luni + 9 luni = 1/3 din 7 ani și 9 luni), respectiv un spor de 2 ani și 7 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute în final **6 ani și 7 luni închisoare**.

În baza art. 45 alin. (2) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, pe o perioadă de 4 ani, a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b), d), n), o) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege; dreptul de a comunica cu partea vătămată G. sau cu membrii familiei acesteia; dreptul de a se apropia de locuința acesteia.

În baza art. 45 alin. (5) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b), d), n), o) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege; dreptul de a comunica cu partea vătămată G. sau cu membrii familiei acesteia; dreptul de a se apropia de locuința acesteia.

S-a anulat Mandatul de executare a pedepsei nr. 615 din 3.05.2016 al Judecătoriei Deva și s-a dispus emiterea unui nou mandat conform prezentei sentințe.

S-a dedus din pedeapsa aplicată perioada de timp executată, arătată în concret, iar în temeiul art. 399 din Codul de procedură penală a fost menținută măsura controlului judiciar luată față de inculpatul B. prin Încheierea penală din data de 24.04.2017 a Tribunalului Sibiu.

Față de inculpat au fost dispuse și alte măsuri așa cum rezultă din hotărârea menționată.

3. În baza art. 367 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat inculpatul C. la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat; în temeiul art. 213 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism. Inculpatului i-au fost aplicate și pedepse complementare, și pedepse accesorii, așa cum rezultă din sentință.

În temeiul art. 38 alin. (1) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea, de 2 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor de 8 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute în final **2 ani și 8 luni închisoare**.

În baza art. 45 alin. (2) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, pe o perioadă de 2 ani,

aceea a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În baza art. 45 alin. (5) din Codul penal, s-a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În temeiul art. 91 alin. (1) din Codul penal s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

În temeiul art. 92 alin. (1) din Codul penal s-a stabilit un termen de supraveghere de 4 ani, calculat de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri.

În temeiul art. 93 alin. (1) din Codul penal a fost obligat inculpatul ca pe durata termenului de supraveghere să respecte următoarele măsuri de supraveghere: a) să se prezinte la Serviciul de Probațiune S., la datele fixate de acesta; b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa; c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile; d) să comunice schimbarea locului de muncă; e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

În temeiul art. 93 alin. (2) lit. d) din Codul penal s-a impus inculpatului obligația de a nu părăsi teritoriul României fără acordul instanței.

În temeiul art. 93 alin. (3) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală, pe parcursul termenului de supraveghere, inculpatul va presta o muncă neremunerată în folosul comunității în cadrul Primăriei M. sau Primăriei A. S., pe o perioadă de 120 de zile lucrătoare.

În temeiul art. 91 alin. (4) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală, s-a atras atenția inculpatului asupra dispozițiilor art. 96 alin. (1), alin. (2) și alin. (4) din Codul penal, în sensul că dacă, pe parcursul termenului de supraveghere, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse sau stabilite de lege ori dacă, pe parcursul termenului de supraveghere, săvârșește o nouă infracțiune, instanța va revoca suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și va dispune executarea pedepsei.

În temeiul art. 72 din Codul penal raportat la art. 404 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală, s-a dedus din pedeapsa aplicată inculpatului durata reținerii, a arestului preventiv și a arestului la domiciliu, începând, așa cum s-a menționat în concret, iar în temeiul art. 399 din Codul de procedură penală s-a menținut măsura controlului judiciar luată față de inculpat prin Decizia nr. 55 din 13.04.2017 a Curții de Apel Alba Iulia.

Față de inculpat au fost dispuse și alte măsuri, așa cum rezultă din sentința pronunțată.

4. În baza art. 367 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat inculpatul D. la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat; în temeiul art. 213 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism. Inculpatului i-au fost aplicate și pedepse complementare, și accesorii, potrivit sentinței indicate.

În temeiul art. 38 alin. (1) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal a fost aplicată inculpatului pedeapsa cea mai grea, de 2 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor de 8 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute în final **2 ani și 8 luni închisoare**.

În baza art. 45 alin. (2) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, pe o perioadă de 2 ani, aceea a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În baza art. 45 alin. (5) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În temeiul art. 91 alin. (1) din Codul penal s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

În temeiul art. 92 alin. (1) din Codul penal s-a stabilit un termen de supraveghere de 4 ani, calculat de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri.

În temeiul art. 93 alin. (1) din Codul penal a fost obligat inculpatul ca pe durata termenului de supraveghere să respecte următoarele măsuri de supraveghere: a) să se prezinte la Serviciul de Probațiune Sibiu, la datele fixate de acesta; b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa; c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile; d) să comunice schimbarea locului de muncă; e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

În temeiul art. 93 alin. (2) lit. d) din Codul penal s-a impus inculpatului obligația de a nu părăsi teritoriul României fără acordul instanței.

În temeiul art. 93 alin. (3) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală, pe parcursul termenului de supraveghere, inculpatul va presta o muncă neremunerată în folosul comunității în cadrul Primăriei S. sau Primăriei M., pe o perioadă de 120 de zile lucrătoare.

În temeiul art. 91 alin. (4) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală s-a atras atenția inculpatului asupra dispozițiilor art. 96 alin. (1), (2) și (4) din Codul penal, în sensul că dacă, pe parcursul termenului de supraveghere, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse sau stabilite de lege ori dacă, pe parcursul termenului de supraveghere, săvârșește o nouă infracțiune, instanța va revoca suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și va dispune executarea pedepsei.

În temeiul art. 72 din Codul penal raportat la art. 404 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală s-a dedus din pedeapsa aplicată inculpatului durata reținerii, a arestului preventiv și a arestului la domiciliu, cu indicarea concretă a perioadei, iar în temeiul art. 399 din Codul de procedură penală a fost menținută măsura controlului judiciar luată față de inculpat prin Decizia nr. 35 din 14.03.2017 a Curții de Apel Alba Iulia.

Față de inculpat au mai fost dispuse și alte măsuri, potrivit sentinței menționate.

5. În baza art. 367 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal, a fost condamnat inculpatul E. la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat; în temeiul art. 213 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal, a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism; în temeiul art. 211 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal, a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 3 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de minori. Inculpatului i-au fost aplicate

pedepse complementare și accesorii, așa cum rezultă din sentința menționată.

În baza art. 38 alin. (1) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal a fost aplicată inculpatului pedeapsa cea mai grea, de 3 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse (1/3 din 2 ani + 2 ani) închisoare, respectiv un spor de 1 an și 4 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute în final **4 ani și 4 luni închisoare.**

În baza art. 45 alin. (2) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, pe o perioadă de 2 ani, aceea a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În baza art. 45 alin. (5) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În temeiul art. 72 din Codul penal raportat la art. 404 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală s-a dedus din pedeapsa aplicată inculpatului durata reținerii, a arestului preventiv și a arestului la domiciliu, cu indicarea concretă a acestora, iar în temeiul art. 399 din Codul de procedură penală a fost menținută măsura controlului judiciar luată față de inculpat prin Încheierea din data de 24.04.2017 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin Decizia penală nr. 67/2017 a Curții de Apel Alba Iulia.

Față de inculpat au mai fost dispuse și alte măsuri, cum rezultă din sentința atacată.

6. În baza art. 367 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat inculpatul F. la pedeapsa principală a închisorii de 2 ani pentru săvârșirea infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat; în temeiul art. 213 alin. (1) din Codul penal a fost condamnat același inculpat la o pedeapsă principală de 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism. Inculpatului i-au fost aplicate și pedepse complementare și accesorii în condițiile arătate în sentință.

În temeiul art. 38 alin. (1) din Codul penal, art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea, de 2 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor de 8 luni închisoare, urmând ca inculpatul să execute în final **2 ani și 8 luni închisoare.**

În baza art. 45 alin. (2) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, pe o perioadă de 2 ani, aceea a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În baza art. 45 alin. (5) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d) din Codul penal, și anume: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a alege.

În temeiul art. 91 alin. (1) din Codul penal s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

În temeiul art. 92 alin. (1) din Codul penal s-a stabilit un termen de supraveghere de 4 ani, calculat de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri.

În temeiul art. 93 alin. (1) din Codul penal a fost obligat inculpatul ca pe durata termenului de supraveghere să respecte următoarele măsuri de supraveghere: a) să se prezinte la

Serviciul de Probațiune S., la datele fixate de acesta; b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa; c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile; d) să comunice schimbarea locului de muncă; e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

În temeiul art. 93 alin. (2) lit. d) din Codul penal s-a impus inculpatului obligația de a nu părăsi teritoriul României fără acordul instanței.

În temeiul art. 93 alin. (3) din Codul penal, raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală, pe parcursul termenului de supraveghere, inculpatul va presta o muncă neremunerată în folosul comunității în cadrul Primăriei D. sau Primăriei M., pe o perioadă de 120 de zile lucrătoare.

În temeiul art. 91 alin. (4) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală s-a atras atenția inculpatului asupra dispozițiilor art. 96 alin. (1), (2) și (4) din Codul penal, în sensul că, dacă, pe parcursul termenului de supraveghere, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse sau stabilite de lege ori dacă, pe parcursul termenului de supraveghere, săvârșește o nouă infracțiune, instanța va revoca suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și va dispune executarea pedepsei.

În temeiul art. 72 din Codul penal raportat la art. 404 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală s-a dedus din pedeapsa aplicată inculpatului durata reținerii, a arestului preventiv și a arestului la domiciliu, cu arătarea perioadelor în concret, iar în temeiul art. 399 din Codul de procedură penală a fost menținută măsura controlului judiciar luată față de inculpat prin Încheierea penală din data de 24.04.2017 a Tribunalului Sibiu, definitivă prin Decizia penală nr. 67 din 2.05.2017 a Curții de Apel Alba Iulia.

Față de inculpat au fost dispuse și alte măsuri, în condițiile arătate în sentință. Totodată în hotărâre sunt arătate în detaliu și dispozițiile legale privind acțiunea civilă și dispozițiile corespunzătoare, precum și cele referitoare la cheltuielile judiciare, precum și onorariile avocaților din oficiu.

Pentru a pronunța această soluție, Tribunalul Sibiu a reținut că:

— fapta inculpatului A., care, în perioada 2013—2015, a înlesnit practicarea prostituției de către martorele G. și H., prin introducerea lor în cluburi sau case private unde se practica prostituția, identificarea de clienți cu care martorele să întrețină contra cost raporturi sexuale, adăpostirea acestora în perioada 2013—2014 într-un apartament închiriat de el și fratele său, inculpatul B., în localitatea N., Germania, precum și adăpostirea, în cursul anului 2015, a martorei H., la locuința sa din D., și asigurarea transportului la locațiile unde urmau să practice prostituția (în Germania sau la locațiile din țară — L. sau K.), precum și obținerea repetată de foloase patrimoniale de către acesta de pe urma practicării prostituției de către cele două martore (K. în perioada 2013—2015 și L. în perioada 2013—decembrie 2015, în perioada încarcerării inculpatului B.), întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal;

— fapta inculpatului B. de a înlesni practicarea prostituției de către martorele H. și K. în perioada 2013—2015, prin introducerea lor în cluburi sau case private unde se practica prostituția, identificarea de clienți cu care martorele să întrețină contra cost raporturi sexuale, supravegherea și adăpostirea acestora în perioada 2013—2014 într-un apartament închiriat de el și fratele său, inculpatul A., în localitatea N., Germania, prin asigurarea transportului acestora la locațiile unde urmau să practice prostituția, respectiv obținerea de beneficii materiale de pe urma practicării prostituției de către numita L. în perioada 2013—2015, întrunesc elementele de tipicitate ale infracțiunii

de proxenetism, faptă prevăzută și pedepsită de art. 213 din Codul penal;

— fapta inculpatului C. de a înlesni practicarea prostituției de către martora M., în perioada 2011—2015, și de a obține beneficii materiale de pe urma practicării prostituției de către aceasta, fapte comise în perioada 2013—2016, întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii de proxenetism, infracțiune prevăzută și pedepsită de art. 213 din Codul penal, fapta fiind săvârșită cu forma de vinovăție prevăzută de lege, cu intenție directă;

— fapta inculpatului D. de a înlesni practicarea prostituției de către martora N. în perioada 2007—2016 și de a obține beneficii materiale de pe urma practicării prostituției de către aceasta, fapte comise în perioada 2013—2016 în cadrul unui grup infracțional organizat, întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii de proxenetism, infracțiune prevăzută și pedepsită de art. 213 din Codul penal;

— fapta inculpatului E. de a înlesni practicarea prostituției de către martorele O. și P., în perioada 2014—2015, precum și obținerea de beneficii materiale de pe urma practicării prostituției de către aceasta întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 alin. (1) din Codul penal;

— fapta inculpatului F. de a înlesni practicarea prostituției de către martora R., în cursul anului 2015, și de a obține beneficii materiale de pe urma practicării prostituției de către aceasta întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, fapta fiind săvârșită cu intenție directă și cu scopul calificat cerut de lege.

Împotriva Sentinței penale nr. 102/2017, pronunțată de Tribunalul Sibiu în Dosarul nr. 1.495/85/2016, au declarat **apel inculpații A., D. ș.a.**, cale de atac înregistrată pe rolul Curții de Apel Alba Iulia cu Dosarul nr. 1.495/85/2016, primul termen de judecată fiind stabilit la data de 20.02.2018.

Prin apelurile declarate în cauză se critică, în esență, soluția de condamnare a inculpaților, învederându-se că aceștia sunt căsătoriți, respectiv anterior au fost concubini ai persoanelor care practicau prostituția în străinătate.

Se învederează că în speță este incident cazul de achitare prevăzut de art. 16 lit. b) teza I din Codul de procedură penală, faptele deduse judecării nefiind tipice.

III. **Punctul de vedere al procurorului și al părții asupra chestiunii de drept sesizate**

Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism se opune sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, învederând că la nivelul Judecătoriei Brașov există o soluție similară de condamnare a inculpatului pentru infracțiunea de proxenetism, nedefinitivă. A arătat că în cuprinsul sentinței penale este menționată doctrina cu privire la acest aspect și apreciază că nu s-ar impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, apreciind că este o chestiune de interpretare a instanței.

Punctul de vedere al autorului sesizării este că, potrivit art. 16 din Codul de procedură penală:

(1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă: fapta nu există; fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege; lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale.

A învederat că, potrivit art. 3 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situația în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai

constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii.

Dispozițiile art. 4 din Codul penal nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire.

Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

A arătat că politica penală europeană este guvernată de principii care derivă nu numai din tradiția europeană, ci și din principiile consacrate de reglementările naționale. Într-un stat de drept este vitală prezența principiului legalității în cadrul sistemului legislativ. Pe acest considerent, art. 6 alin. (3) din Tratatul de la Lisabona reflectă principiul legalității, împreună cu toate implicațiile sale, în categoria principiilor generale de drept în sensul arătat de tratat.

De asemenea, Convenția europeană a drepturilor omului (Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale) promovează principiul legalității în art. 7, prin următorul deziderat: „Nicio pedeapsă fără lege”. În acest context, legiuitorul european trebuie să respecte principalele consecințe care rezultă din aplicarea principiului legalității, respectiv: claritatea legii penale, neretroactivitatea și *lex mitior*, cerința unei legi adoptate de către un Parlament (*nulla poena sine lege parlamentaria*), subsidiaritatea, precum și coerența.

Principiului referitor la aplicarea în timp a legii penale, problemele referitoare la neretroactivitatea legii penale, precum și excepțiile de la principiu, situația aplicării retroactive a legii penale mai favorabile au noi implicații după adoptarea Tratatului de la Lisabona.

De principiu, este interzisă retroactivarea normelor penale în defavoarea cetățeanului acuzat de comiterea unei fapte penale. Astfel, ținându-se cont și de caracterul previzibil al răspunderii penale, a rezultat interzicerea pentru legiuitorul european de a obliga statele membre să recurgă la adoptarea unor norme care să presupună aplicarea retroactivă a legii penale în cadrul procesului de uniformizare a legislației naționale.

Prin excepție, în situația în care normele penale intră în vigoare după comiterea faptei de către inculpat, dar aplicarea lor produce efecte favorabile pentru acesta, sentința poate fi fundamentată fără a se încălca principiul neretroactivității, ținându-se cont totodată de principiul legii penale mai favorabile, care, deși existent în toate statele membre ale Uniunii Europene, prezintă diferențe privitoare la integrarea sa în ierarhia stabilită la nivelul normativ al fiecărei țări.

Dată fiind importanța deosebită atribuită principiului legii penale mai favorabile în jurisprudența Curții Europene de Justiție, dar și în Carta drepturilor fundamentale, legiuitorului european nu îi este permis ca, în cadrul armonizării legislației penale, să oblige statele membre să țină cont, în exclusivitate, de legea penală în vigoare în momentul comiterii faptei, chiar dacă ulterior, dar până la judecarea definitivă a cauzei, a intervenit o modificare a normei penale în beneficiul inculpatului.

A arătat că la nivel național, în contextul aderării României la Uniunea Europeană, se impune pentru aplicarea legii penale în timp armonizarea principiilor care fundamentează această materie de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Europene de Justiție.

A învederat că în acest cadru este necesară realizarea concordanței legilor penale cu dreptul comunitar, precum și cu Convenția europeană a drepturilor omului.

Astfel, în ce privește problemele pe care le implică succesiunea legilor în timp, în speciale cele referitoare la legea

penală mai favorabilă, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului („Nicio pedeapsă fără lege”), articol în sensul căruia noțiunea de lege care incriminează faptele și prevede pedepsele aplicabile apare ca un concept independent.

Curtea a lansat, în cadrul art. 7 din Convenție, următorul deziderat: „Nicio pedeapsă fără lege”, deziderat care promovează principiul legalității ce ulterior este regăsit în reglementările Tratatului de la Lisabona.

În temeiul acestui principiu a considerat situațiile în care instanțele sunt sesizate cu fapte sub încadrare juridică diferită de cea din cursul urmăririi penale, fapte care nu comportă un element nou de incriminare pentru care inculpatul să nu își fi organizat apărarea.

A arătat faptul că Curtea a stabilit că instanțele au dreptul și datoria de a încadra juridic respectivele fapte, admitând că judecătorul poate preciza elementele constitutive ale unei infracțiuni, însă nu le poate modifica în mod substanțial în defavoarea acuzatului.

În consecință, conform Curții Europene a Drepturilor Omului, judecătorul nu poate conferi caracter penal unui act care până la acea dată nu era incriminat și nici nu poate extinde sfera infracțiunilor la fapte care nu intrau în categoria ilicitului penal până la data respectivă.

Acest temei a servit clarificării sferei de aplicare a art. 7 în situația unor spețe soluționate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Cauza *Pessino contra Franței* reprezentând una dintre situațiile importante în care Curtea a făcut aplicarea principiului legalității.

A învederat ca o situație care prezintă importanță în cadrul demersului inculpatului este Cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni contra României*.

În această cauză s-a examinat teza privind dreptul de a aplica reclamanților o pedeapsă prevăzută în cadrul unei legi inexistente la momentul comiterii faptei, dar intrată în vigoare ulterior, care ar însemna încălcarea principiului enunțat în art. 7 din Convenție, potrivit căruia „Nicio pedeapsă fără lege”. Mai mult decât atât, Curtea interzice aplicarea retroactivă a dreptului penal atunci când se face în detrimentul acuzatului. În această privință, s-a constatat că instanța națională a precizat în mod expres că aplică legea în vigoare la momentul comiterii faptei. Ca atare, nu se poate reține faptul că a realizat o aplicare retroactivă a legii, ci mai degrabă o interpretare greșită, care ține de analogie.

Curtea a constatat că, la fel ca și în Cauza *Pessino contra Franței*, anterior prezentată, a intervenit problema creată de faptul că guvernul nu a fost în măsură să exemplifice prin decizii de jurisdicție internă faptul, că înainte de hotărârea dată în cazul de față, el a considerat că fapta (luarea de mită a salariaților societăților comerciale cu capital privat) era infracțiune, fiind prevăzută de legea penală. Guvernul nu a oferit precedente și nici interpretarea doctrinară nu poate ține locul jurisprudenței.

Atât în Cauza *Pessino contra Franței*, cât și în Cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni contra României*, putem constata că din pricina lipsei unei interpretări jurisprudențiale previzibile și accesibile, prevederile art. 7 din Convenție nu sunt respectate, principiul legalității fiind încălcat prin aplicarea extensivă a legii penale.

A învederat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele pe care acestea le atrag, instanțele având obligația de a stabili dacă în momentul în care s-a comis fapta exista o dispoziție legală care prevedea pedepsirea faptei și dacă pedeapsa impusă nu depășește limitele fixate prin acea dispoziție. Însă, pe baza celor prezentate, se poate constata că o interpretare eronată a legii de către instanțele interne a rezultat în extinderea sferei unei infracțiuni la fapte care nu erau prevăzute de legea penală ca infracțiuni, astfel angajându-se o

pedeapsă fără lege prin încălcarea evidentă a principiului legalității.

Ceilalți inculpați prin apărători au solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru considerentele invocate de apărătorul inculpatului D.

IV. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

În ceea ce privește opinia exprimată de completul de judecată al Curții de Apel Alba Iulia, aceasta a fost următoarea:

În speță în prezentul dosar Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism a dispus trimiterea în judecată a inculpatului D. pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism, faptă prevăzută la art. 213 alin. (1) din Codul penal, în varianta înlesnirii practicării prostituției, respectiv în varianta obținerii de foloase materiale din practicarea prostituției.

S-a arătat în actul de sesizare și s-a susținut de către apărare faptul că soția era angajată cu forme legale în Germania, practicând legal și autorizat această activitate.

Faptul că Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism a susținut că la nivelul Judecătoria Brașov există o hotărâre nedefinitivă potrivit căreia s-a dispus condamnarea inculpatului pentru proxenetism săvârșit față de soția acestuia nu împiedică curtea de apel să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a lămuri problema de drept care se invocă în speța de față, interesând totodată și aspectul legat de autorizarea acestei activități într-o țară terță cum este Germania.

Problema de drept invocată privind interpretarea art. 213 alin. (1) din Codul penal, prin raportare la primele două probleme indicate, gravitează în jurul noțiunii de familie.

Bunaoară, potrivit art. 308 din Codul civil: „Soții hotărăsc de comun acord în tot ceea ce privește căsătoria.”

Mai mult, potrivit art. 325 din Codul civil:

„(1) Soții sunt obligați să își acorde sprijin material reciproc.

(2) Ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenție matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

(3) Orice convenție care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soți este considerată nescrisă.”

Totodată, art. 177 din Codul penal consacră noțiunea de membru de familie, incluzând în această categorie soțul, precum și persoanele care au stabilit relații asemănătoare celorla dintre soți.

Mai mult, în Decizia nr. 562 din 19 septembrie 2017, Curtea Constituțională a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 117 alin. (1) lit. a) și b) din Codul de procedură penală, care exclude de la dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelorla dintre soți, este neconstituțională, prin prisma discriminării ce se creează între soț și o persoană care nu are calitatea de soț, dar cu care inculpatul a stabilit relații asemănătoare celorla dintre soți.

În aceste condiții se impune a se interpreta dacă cu privire la primele două puncte din cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție mai subzistă tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii. Odată cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a depus și practică judiciară de la Curtea de Apel Constanța (a se vedea Decizia nr. 625 din 3.10.2014 în sensul achitării inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii de proxenetism față de un membru de familie).

În ceea ce privește a treia problemă de drept invocată, este de notorietate că există state în Uniunea Europeană, cum este și cazul Germaniei, în care prostituția este legalizată și unde persoanele practică, în baza unor autorizații, prostituția. Tot de notorietate este și faptul că în acele state sunt angajate și persoane cetățeni români care câștigă în urma practicării

prostituției. În această situație se impune a se stabili dacă este tipică fapta de proxenetism săvârșită de soțul persoanei care practică legal prostituția, prin aceea că beneficiază de sumele de bani, respectiv o ajută la momentul în care o angajează la un club unde se practică legal prostituția. Pe cale de consecință se impune stabilirea unei interpretări unitare a dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal.

Incidența jurisprudenței europene cu privire la cauza de față se regăsește atât în Cauza *Pessino contra Franței*, cât și în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni contra României*, unde s-a constatat că, din pricina lipsei unei interpretări jurisprudențiale previzibile și accesibile, prevederile art. 7 din Convenție nu sunt respectate, principiul legalității fiind încălcat prin aplicarea extensivă a legii penale. Tot în lipsa unei interpretări unitare se ajunge practic la o insecuritate a raporturilor juridice.

Legislația penală din România incriminează faptele de beneficiere a sumelor de bani din prostituție, însă în situația de față trebuie avută în vedere împrejurarea că percepția inculpatului a fost aceea că primind sumele de bani de la soția sa obținute dintr-o activitate legală, după ce în prealabil aceasta și-a plătit taxele și impozitele aferente, nu săvârșește o faptă penală. Or, într-o atare situație, se pune întrebarea dacă toate persoanele care primesc bani de la persoane care au practicat prostituția în mod legal într-o altă țară — rude, prieteni — pot avea calitatea de subiect activ al infracțiunii de proxenetism.

Instanța supremă nu a tranșat această problemă printr-o decizie de îndrumare, decizie pronunțată într-un recurs în interesul legii sau printr-o decizie prealabilă pentru dezlegare a unei chestiuni de drept. Prin urmare, în prezent, nu există nicio hotărâre cu forță juridică obligatorie care să lămurească această problemă de drept.

Totodată a constatat că literatura juridică de specialitate nu tratează aceste probleme de drept.

Față de aceste considerente, Curtea a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate și totodată este oportună sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.

Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea „obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției” — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.

Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii.

S-a respins solicitarea de suspendare a cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept, având în vedere că în cauză faza administrării probelor nu a fost depășită.

V. Punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

Examinând punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele arondate, precum și jurisprudența atașată acestora ce au fost transmise instanței supreme referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării, aflate la dosarul prezentei cauze, a rezultat o practică neunitară.

Curtea de Apel Pitești a exprimat opinia că: 1. În cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal, în modalitatea „înlesnirii practicării prostituției”, respectiv în modalitatea „obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției” subzistă tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului; 2. În cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal, în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată, potrivit legii, este întrunită tipicitatea obiectivă a infracțiunii. Astfel, persoana care obține foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană săvârșește infracțiunea de proxenetism chiar dacă este căsătorită/concubin cu persoana ce practică prostituția, neavând relevanță sub aspectul tipicității obiective a infracțiunii dacă prostituția este considerată o activitate legală sau ilegală în statul în care este practicată. Nu pot fi autori ai infracțiunii de proxenetism persoanele care primesc cadouri sau alte beneficii materiale de la persoanele care practică prostituția, avându-se în vedere interpretarea gramaticală a dispozițiilor legale, nefiind incriminată fapta de a primi foloase patrimoniale de la persoana ce practică prostituția, și utilizându-se expresia „obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției”, trebuind îndeplinite mai multe condiții cumulative prevăzute de norma incriminatoare. În sensul opiniei mai sus exprimate se înscrie și opinia majoritară a **Curții de Apel Galați, a Curții de Apel Iași și a instanțelor arondate, a curților de apel Timișoara, Craiova, a Tribunalului Caraș-Severin, a judecătorilor Caransebeș și Constanța.**

Tribunalul Vrancea, în opinia sa, consideră că în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal, în modalitatea „înlesnirii practicării” prostituției, precum și aceea a „obținerii de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției”, nu lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului. În cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal, în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii, lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii. **Tribunalul Bacău** și-a exprimat opinia conform căreia, având în vedere că infracțiunea de proxenetism are ca obiect juridic special relațiile sociale privind libertatea psihică și demnitatea umană împotriva faptelor de transformare a actelor sexuale în surse de trafic și de proxenetism, consideră că sunt îndeplinite condițiile legale privind tipicitatea infracțiunii de proxenetism, chiar dacă „prostituția” nu este incriminată în România sau în altă țară și indiferent de calitatea subiectului pasiv al infracțiunii.

Curtea de Apel Ploiești a menționat opinia că în ceea ce privește infracțiunea de proxenetism prevăzută de art. 213 din Codul penal, în modalitatea înlesnirii practicării prostituției, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului, aceasta se realizează indiferent de calitatea persoanei care practică prostituția, actul de înlesnire putând fi realizat prin orice mijloace. Intenția legiuitorului a fost aceea de a sancționa o asemenea conduită, chiar în condițiile în care fapta este comisă de soțul sau de concubinul persoanei care practică prostituția, fără a reglementa vreo formă de excludere pe baza unei anumite calități a subiectului activ. Existența raporturilor personale specifice căsătoriei sau relației de concubinaj nu poate constitui o cauză care să excludă tipicitatea infracțiunii cât timp valoarea socială ocrotită prin incriminarea faptei de proxenetism conform art. 213 din Codul penal este libertatea persoanei, iar titularul acesteia este chiar persoana „exploatăată”, care devine astfel

subiect pasiv al infracțiunii, fiind citată și Decizia nr. 874 din 15 decembrie 2015 a Curții Constituționale, iar cu privire la modalitatea „obținerii de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției” s-a făcut referire la o încheiere prin care a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție pe calea procedurii prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, apreciindu-se asupra subzistenței elementelor constitutive ale infracțiunii de proxenetism, în modalitatea normativă indicată, în cazul în care beneficiarul acestor sume are calitatea de soț al persoanei care practică prostituția, că nu ar reprezenta decât o solicitare de legiferare, activitate care nu poate fi recunoscută unui organ de jurisdicție.

Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Oradea și instanțele din circumscripția acesteia, Curtea de Apel Târgu Mureș și instanțele din circumscripția acesteia, Curtea de Apel Suceava și instanțele din circumscripția acesteia, Curtea de Apel Craiova și instanțele din circumscripția acesteia, Tribunalul Caraș-Severin și judecătorii Reșița, Caransebeș, Oravița și Moldova Nouă Tribunalul Covasna, Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Judecătoria Făgăraș, Judecătoria Rupea, Judecătoria Zărnești, Judecătoria Întorsura Buzăului, Judecătoria Târgu Secuiesc, Judecătoria Sfântu Gheorghe, Tribunalul Gorj, Tribunalul Olt, Judecătoria Motru, Judecătoria Târgu Jiu, Judecătoria Slatina, Judecătoria Caracal, Judecătoria Balș și Judecătoria Corabia au învederat că la nivelul acestora nu a fost identificată practică judiciară în materia analizată.

Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Alba Iulia, Judecătoria Medgidia și Judecătoria Brașov au înaintat hotărâri judecătorești fără exprimarea unui punct de vedere asupra chestiunii de drept supuse dezlegării, celelalte instanțe menționând că nu au practică judiciară asupra întrebărilor formulate de instanța de sesizare. **Judecătoria Odorheiu Secuiesc** a opinat că în primele două cazuri există tipicitate ca trăsătură esențială a infracțiunii, iar în al treilea caz aceasta lipsește.

Judecătoria Reșița a considerat că în toate cele trei situații mai sus menționate lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii.

Tribunalul Timiș și Tribunalul Arad au comunicat opinia în sensul că tipicitatea infracțiunii de proxenetism este realizată în cazul modalității indicate de Curtea de Apel Alba Iulia.

Curtea de Apel Brașov a opinat în unanimitate că în primele două ipoteze descrise se reține săvârșirea infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal. În esență, s-a avut în vedere în conturarea acestei opinii argumentul că legea penală nu prevede vreo cauză de nepedepsire a soțului sau concubinului în situația respectivă. Dacă legea nu distinge și nu exclude în mod explicit răspunderea penală a persoanelor care au această calitate, nici pe calea interpretării normei juridice nu se poate ajunge la această distincție. În altă ordine de idei, acceptarea răspunsului contrar ar constitui în practică o modalitate foarte ușoară pentru făptuitorii de a se sustrage de la răspunderea penală. Relația de concubinaj, respectiv căsătoria ar fi doar un paravan pentru activitatea de proxenetism, o modalitate prin care, pe de o parte, făptuitorul consideră că se pune la adăpost de legea penală, iar pe de altă parte, o determină pe prostituată să îi remită în continuarea foloase patrimoniale. În cea de-a treia ipoteză descrisă mai sus s-a conturat opinia unanimă în sensul că fapta constituie infracțiune de proxenetism chiar dacă activitatea de prostituție s-a desfășurat pe teritoriul altui stat în care această activitate (prostituția) este autorizată potrivit legii. În argumentarea acestei opinii s-a arătat, în esență, că dacă acțiunile care constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii de proxenetism sunt comise pe teritoriul României, unde ele sunt

pedepsite de legea penală, este neîndoielnic că fapta constituie infracțiunea de proxenetism, nefiind relevant faptul că prostituția se desfășoară într-un stat unde această activitate este permisă. Dacă acțiunile de proxenetism sunt comise în afara teritoriului României, pentru a se reține comiterea infracțiunii este necesar să fie îndeplinite condițiile prevăzute de art. 9 alin. (2) din Codul penal, în sensul ca fapta de proxenetism să fie prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde se desfășoară activitatea de prostituție, chiar dacă prostituția nu este incriminată în acea țară, înaintând și hotărâri judecătorești, în sensul opiniilor exprimate.

Tribunalul Brașov a exprimat opinia majoritară în sensul că, în primele două ipoteze, calitatea de concubină/soție a persoanei față de care se săvârșește infracțiunea nu are influență asupra elementelor de tipicitate, iar în cea de a treia ipoteză, dacă întreaga activitate infracțională se săvârșește pe teritoriul unui alt stat în care activitatea de prostituție este autorizată potrivit legii, lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii de proxenetism.

Curtea de Apel București și instanțele din circumscripția acesteia au înaintat jurisprudență asupra chestiunii de drept menționate și au arătat că în ceea ce privește primele două ipoteze, respectiv dacă infracțiunea de proxenetism subzistă în cazul săvârșirii în modalitățile „înlesnirea practicării prostituției” și „obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției”, dacă faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului, opinia unanimă (conturată la nivelul **Curții de Apel București, Tribunalului București, Tribunalului Ialomița, Tribunalului Teleorman, Judecătoriei Alexandria, Judecătoriei Turnu Măgurele**) este în sensul că în aceste ipoteze nu lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, cu următoarele argumente:

Tribunalul București — obiectul juridic special al infracțiunii privește relațiile sociale referitoare la bunele moravuri din cadrul relațiilor de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență, libertatea sexuală și demnitatea și integritatea corporală a persoanei, motiv pentru care subiectul pasiv principal este statul. Pe de altă parte, textul legal nu circumstanțiază calitatea subiectului pasiv secundar, iar prin comiterea infracțiunii față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului se aduce atingere relațiilor sociale referitoare la bunele moravuri din cadrul relațiilor de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență. În plus, calitatea de concubină/soție poate reprezenta chiar motivul pentru care persoana vătămată acceptă în mod liber practicarea prostituției, față de ascendentul moral al inculpatului, devenind astfel o persoană vulnerabilă, neexistând nicio justificare obiectivă pentru care ar lipsi tipicitatea obiectivă a faptei, mai ales în condițiile în care dispozițiile legale nu exclud comiterea infracțiunii de proxenetism în aceste ipoteze date.

Tribunalul Ialomița — subiectul pasiv al infracțiunii prevăzute de art. 213 din Codul penal este reprezentat în primul rând de stat, iar valorile sociale ocrotite prin această normă juridică penală sunt reprezentate de morala publică și de necesitatea obținerii mijloacelor necesare traiului prin activități lucrative.

Tribunalul Teleorman — rațiunea de politică penală este aceea referitoare la protecția persoanelor vulnerabile împotriva exploatării, prostituării acestora. Pornind de la grupul de infracțiuni în cadrul căruia a fost inclus proxenetismul în noul Cod penal, Curtea Constituțională a reținut în Decizia nr. 874 din 15.12.2015 că obiectul juridic principal al acestei infracțiuni constă în atributele fundamentale ale persoanei, relații ce presupun procurarea mijloacelor de existență prin muncă, în condiții de respect pentru regulile de morală și de asigurare a demnității umane, cu excluderea oricăror acte de dobândire a

unor foloase patrimoniale din practicarea prostituției de către o altă persoană. Întrucât, potrivit noului Cod penal, infracțiunea de proxenetism este prevăzută în capitolul VII — Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile, reiese că prin incriminarea faptei de proxenetism este ocrotită și libertatea individuală, care este un atribut fundamental al persoanei, consacrat ca inviolabil de prevederile art. 23 alin. (1) din Constituție.

Judecătoria Alexandria apreciază că fapta de proxenetism își păstrează caracterul tipic în pofida faptului că există o relație de căsătorie sau concubinaj între cei doi; dacă s-ar fi dorit o altfel de incriminare, s-ar fi introdus de către legiuitor o cauză de nepedepsire eventual.

În ceea ce privește cea de-a treia ipoteză au fost formulate următoarele puncte de vedere:

Secția I penală a Curții de Apel București — în raport cu situația expusă, lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, atunci când activitatea de prostituție practică este autorizată, iar persoana respectă întocmai condițiile edictate.

Tribunalul București — în cazul în care întreaga activitate de prostituție s-a desfășurat pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii, lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, însă numai în cazul în care întreaga activitate s-a desfășurat în condițiile legii din statul respectiv. În ceea ce privește desfășurarea unei asemenea activități pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, se are în vedere că o interpretare contrară ar putea conduce la încălcarea libertății de circulație a persoanelor și a libertății de circulație a serviciilor. Astfel, în cazul în care activitatea de prostituție se desfășoară în condițiile legii dintr-un stat membru, nu se aduce atingere obiectului juridic special al infracțiunii de proxenetism, întrucât bunele moravuri sunt respectate față de cadrul legislativ al acestui stat, iar mijloacele de existență sunt asigurate în mod licit, motiv pentru care s-ar putea interpreta că nu este îndeplinită cerința urmării imediate, întrucât nu se realizează o stare de pericol pentru relațiile de conviețuire socială.

Tribunalul Ialomița opinează în sensul că nu are relevanță faptul că activitatea de prostituție este consumată pe teritoriul altui stat în care aceasta este autorizată potrivit legii, deoarece beneficiile patrimoniale rezultate din această activitate sunt obținute de către un cetățean român (principiul personalității legii penale — art. 9 din Codul penal) ori ajung să fie transferate în România (principiul teritorialității legii penale — art. 8 din Codul penal), iar legislația română sancționează contravențional activitatea de prostituție și penal pe cea de proxenetism.

Tribunalul Teleorman consideră că în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii.

Judecătoria Alexandria apreciază că, în conformitate cu principiul personalității legii penale, legea română nu se poate aplica în statul în care infracțiunea nu este incriminată și lipsește tipicitatea, nefiind îndeplinită condiția a treia, a dublei incriminări.

Judecătoria Turnu Măgurele opinează că nu lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii dacă activitatea de prostituție este autorizată pe teritoriul statului pe care se desfășoară, în cea de a treia modalitate.

La nivelul **Tribunalului Călărași** a fost exprimată opinia potrivit căreia în toate cele trei situații expuse în sesizarea Curții de Apel Alba Iulia, chiar dacă lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, persoana poate fi inculpată ca proxenet.

VI. Examenul jurisprudenței

Prin Decizia nr. 874 din 15 decembrie 2015 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de

A.E.M și M.M.L. în Dosarul nr. 3.493/299/2013 al Judecătorei Sectorului 1 București și s-a constatat că dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Prin Decizia nr. 555 din 19 septembrie 2017 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 22 februarie 2018, cu majoritate, a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de procuror în Dosarul nr. 3.778/63/2014* al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și a constatat că dispozițiile art. 213 alin. (4) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate. În opinie separată s-a considerat că s-ar fi impus admiterea excepției de neconstituționalitate și constatarea faptului că sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor art. 213 alin. (4) din Codul penal este neconstituțională, întrucât încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept — în componentele sale privind respectarea demnității omului și apărarea ordinii și a moralei publice —, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și ale art. 23 alin. (1) privind libertatea individuală.

Prin Decizia nr. 562 din 19 septembrie 2017 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 837 din 23 octombrie 2017, cu majoritate, a fost admisă excepția de neconstituționalitate ridicată de I.S. în Dosarul nr. 2.512/103/2016 a 1 al Tribunalului Neamț — Secția penală și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 117 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Codul de procedură penală, care exclude de la dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelor dintre soți, este neconstituțională. În opinie separată s-a considerat că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 117 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Codul de procedură penală trebuia respinsă, ca inadmisibilă.

Prin Decizia nr. 5/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în Dosarul nr. 4.513/1/2015 HP/P, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 3.778/63/2014*, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept „dacă în cazul infracțiunii de proxenetism săvârșită în modalitatea determinării prostituției lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care întreținerea de acte sexuale în scopul obținerii de foloase a avut loc în mod repetat, dar cu aceeași persoană”.

Prin Decizia nr. 20/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în Dosarul nr. 2.400/1/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 17 noiembrie 2016, a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, în Dosarul nr. 9.395/30/2015, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept dacă „în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției, dacă faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră și de una minoră, sunt realizate elementele constitutive ale unei singure infracțiuni prevăzute de art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal sau două infracțiuni aflate în concurs, respectiv art. 213 alin. (3) din Codul penal, ambele cu aplicarea art. 38 din Codul penal”.

Stabilește că în cazul în care infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se

săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și minore, în „aceeași împrejurare”, se va reține o singură infracțiune de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, în formă simplă.

Ori de câte ori infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și/sau minore, fără legătură între ele, se va reține un concurs de infracțiuni, prevăzut de art. 213 alin. (1), art. 213 alin. (3) sau art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, după caz, cu reținerea dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Codul penal.

VII. Opinia specialiștilor consultați

În condițiile art. 476 alin. (10) cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală s-au solicitat puncte de vedere specialiștilor cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

VII.1.a. În opinia juridică exprimată de domnul profesor universitar doctor Valerian Cioclei din cadrul Departamentului de drept penal al Facultății de Drept din cadrul Universității București s-a concluzionat:

I. Cu privire la primele două întrebări ce intră în alcătuirea chestiunii de drept sesizate există un singur răspuns: condiția de tipicitate a infracțiunii de proxenetism este îndeplinită în cazul în care persoana care se prostituează este majoră și are calitatea de soție sau concubină a inculpatului, indiferent de modalitatea de realizare a elementului material, respectiv înlesnirea practicării prostituției sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției.

II. Cu privire la cea de-a treia întrebare ce intră în alcătuirea chestiunii de drept sesizate apreciez că, așa cum aceasta a fost formulată, nu reprezintă o veritabilă problemă de drept, ci o problemă de interpretare a textelor de lege incidente, de la caz la caz, urmând a fi respinsă, ca inadmisibilă.

VII.1.b. Opinia exprimată de Catedra de drept penal din cadrul Facultății de Drept a Universității „Nicolae Titulescu” din București este în sensul inadmisibilității sesizării formulate de Curtea de Apel Alba Iulia, în ceea ce privește primele două probleme de drept supuse discuției, întrucât acestea nu constituie veritabile „chestiuni de drept” de a căror lămurire să depindă soluționarea pe fond a cauzei, condiție reieșită din economia dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală.

Înțelesul sintagmei „chestiuni de drept” la care face referire art. 475 din Codul de procedură penală a fost, de asemenea, stabilit în jurisprudența recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 9 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 696 din 9 august 2018), arătându-se că se impune examinarea acestora fie din perspectiva cerinței „noutății” problemei de drept ridicate, fie a existenței unei neclarități, ambiguități a dispoziției legale supuse interpretării.

Condiția echivocului dispoziției legale ce formează obiectul sesizării nu este îndeplinită, prevederile art. 213 din Codul penal nefiind de natură a da naștere unor interpretări judiciare diferite sub aspectul prevederii faptei în legea penală, atunci când infracțiunea de proxenetism — în modalitatea înlesnirii ori a obținerii de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției este săvârșită față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.

Potrivit dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul de procedură penală, constituie infracțiunea de proxenetism înlesnirea ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane, indiferent de calitatea persoanei majore care practică prostituția. Legiuitorul nu a prevăzut nicio cauză de nepedepsire atunci când infracțiunea este săvârșită de soț/concubin și, de asemenea, nu

a circumstanțiat tipicitatea faptei în raport cu calitatea persoanei majore care practică prostituția. Or, acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuia să distingă (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

Rezultă așadar cu claritate, chiar din textul legal, interpretarea ce trebuie acordată, fără a se putea identifica dificultăți rezonabile în analiza tipicității ca trăsătură esențială a infracțiunii. În Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a statuat că „sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 475 din Codul de procedură penală, trebuie efectuată doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce, care ar putea da naștere mai multor soluții. Interpretarea urmărește cunoașterea înțeleșului exact al normei, clarificarea sensului și scopului acesteia, așa încât procedura prealabilă nu poate fi folosită în cazul în care aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident, încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate”.

În concluzie, primele două probleme a căror dezlegare se solicită nu constituie veritabile și dificile probleme de drept, aplicarea corectă a dreptului se impune în mod evident, iar în acest caz nu poate fi folosită procedura prealabilă.

Cu toate acestea, în situația în care sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție s-ar considera admisibilă, pe fondul cauzei, astfel cum s-a antamat anterior, **opinia exprimată la nivelul Catedrei de drept penal din cadrul Facultății de Drept a Universității „Nicolae Titulescu” din București este că fapta este tipică atunci când infracțiunea de proxenetism — în modalitatea înlesnirii ori a obținerii de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției — este săvârșită față de o persoană ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.**

În argumentare se arată că nu prezintă importanță caracterul licit sau ilicit al faptei de practicare a prostituției, obiectul juridic special al infracțiunii de proxenetism, infracțiune contra persoanei, fiind reprezentat de relațiile privitoare la libertatea și demnitatea umană a persoanei care practică prostituția împotriva faptelor de „comerț sexual”. Astfel, se incriminează faptele de determinare, înlesnire ori obținere de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției, de către proxenet, care transformă actele sexuale în sursă de trafic. Totodată, subiectul activ poate fi orice persoană, întrucât textul incriminator nu impune vreo condiție specială în acest sens.

Pe de altă parte, în virtutea relațiilor sociale a căror protecție se urmărește prin incriminarea infracțiunii de proxenetism, legiuitorul nu prevede ca reprezentând o cauză specială de nepedepsire situația în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului. În ipoteza în care s-ar fi dorit nepedepsirea persoanei care determină, înlesnește sau obține foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către concubină/soție, legiuitorul ar fi exclus în mod expres răspunderea penală, astfel cum se prevede, cu titlu de exemplu, în cazul infracțiunilor de favorizare a infractorului [art. 268 alin. (3) din Codul penal] ori de tănuire [art. 270 alin. (3) din Codul penal].

Argumentul contrar — în sensul neprevăderii faptei în legea penală atunci când aceasta este săvârșită față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului, ca urmare a percepției că sumele de bani sunt obținute dintr-o activitate legală, nesancționată în legislația altor state — nu conduce la o altă concluzie, în contextul în care și în România prostituția a fost dezincriminată și totuși infracțiunea de

proxenetism există chiar și în aceste condiții (indiferent de caracterul licit sau contravențional al practicării prostituției).

De altfel, independent de acest din urmă aspect, dispozițiile art. 213 din Codul penal incriminează proxenetismul cu referire la noțiunea de practicare a prostituției, definită ca situație de fapt.

Așadar, se concluzionează că, atunci când s-a dorit protejarea relațiilor de familie în detrimentul tragerii la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală, legiuitorul a reglementat cauze speciale de nepedepsire, aspect ce nu se regăsește în cazul infracțiunii de proxenetism.

Prin urmare, fapta de proxenetism este tipică atunci când înlesnirea ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției este săvârșită față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.

„Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii”

În ceea ce privește această din urmă problemă de drept supusă discuției, s-a evidențiat legătura indispensabilă între activitatea de proxenetism, activitate desfășurată în tot sau în parte pe teritoriul României, și activitatea de practicare a prostituției, activitate care nu constituie elementul material al infracțiunii.

Astfel, se constată că în cauză nu se invocă o problemă de aplicare a principiului teritorialității legii penale, potrivit art. 8 din Codul penal, chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită fiind strict legată de locul desfășurării activității de prostituție.

Or, pentru ca fapta să fie tipică dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal prevăd acțiunile care constituie variante alternative de comitere a infracțiunii, și anume: acțiunea de a determina practicarea prostituției, acțiunea de a înlesni practicarea prostituției și acțiunea de a trage foloase de pe urma practicării prostituției. În contextul săvârșirii uneia sau mai multor acțiuni dintre cele menționate, tipicitatea faptei este întrunită, fără a exista o condiție esențială cu privire la sancționarea penală ori de altă natură a practicării prostituției.

Legătura dintre activitatea incriminată și practicarea prostituției nu este afectată de caracterul legal al acesteia din urmă activități și nici de locul desfășurării acesteia. Se observă în acest sens că nici în legislația națională practicarea prostituției nu este sancționată penal, aspect care nu afectează tipicitatea faptei. Prin urmare, nici caracterul legal al desfășurării acestei activități pe teritoriul altor state nu este de natură să conducă la o altă concluzie.

Așa cum anterior s-a menționat, în cuprinsul art. 213 alin. (4) din Codul penal este definită noțiunea de practicare a prostituției, ca situație faptică, pentru previzibilitatea legii, sancționată penal fiind numai persoana care exploatează o astfel de activitate, în vederea protejării relațiilor sociale referitoare la demnitatea umană.

Prin urmare, infracțiunea de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) din Codul penal, subzistă în cazul desfășurării întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată, întrucât practicarea prostituției constituie numai o stare de fapt la care se face referire în cuprinsul textului incriminator, iar nu o condiție de legalitate preexistentă acțiunilor de determinare și înlesnire a practicării prostituției ori acțiunii de a trage foloase de pe urma practicării prostituției.

În consecință, chiar și atunci când întreaga activitate de prostituție se desfășoară pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii, nu lipsește

tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal.

VII. I.c. În opinia exprimată de membri ai colectivului de drept penal din cadrul Departamentului de drept public: prof. univ. dr. Florin Streteanu, decanul Facultății de Drept, prof. univ. dr. Sergiu Bogdan, titularul catedrei Drept penal. Partea specială, lect. univ. dr. Daniel Nițu, directorul Departamentului de drept public, opinie redactată de asist. univ. dr. Doris Alina Șerban, sub coordonarea prof. univ. dr. Sergiu Bogdan, la solicitarea directorului Departamentului de drept public, lect. univ. dr. Daniel Nițu din cadrul Facultății de Drept a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, s-au menționat următoarele aspecte și concluzii:

I. Referitor la răspunsul recomandat în ceea ce privește primele două întrebări

În cazul ambelor modalități de comitere (înlesnirea și obținerea de foloase patrimoniale), sfera de incidență a normei trebuie determinată prin raportare la rațiunea incriminării (*interpretare teleologică*).

Astfel, incriminarea faptei de proxenetism își propune în primul rând să protejeze dreptul la autodeterminare al persoanei (ca o componentă a dreptului la viață privată) din perspectiva unei decizii libere și voite cu privire la practicarea sau nu a acestei activități.

În același sens s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție:

„Așadar, reținând și considerentele expuse mai sus, dar și pe cele din decizia amintită, se poate trage concluzia că valoarea socială ocrotită prin incriminarea faptei de proxenetism conform art. 213 din Codul penal este libertatea persoanei, iar titularul acesteia este chiar persoana «exploatăată», care devine astfel subiect pasiv al infracțiunii.

În sprijinul acestei opinii este și Decizia nr. 874 din 15 decembrie 2015 pronunțată de Curtea Constituțională (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016), sesizată cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal. În considerentele acestei decizii s-a arătat că «Pornind de la grupul de infracțiuni în cadrul căruia a fost inclusă fapta de proxenetism în noul Cod penal, **obiectul juridic principal al acestei infracțiuni constă în relațiile sociale referitoare la atributele fundamentale ale persoanei, relații care presupun procurarea mijloacelor de existență prin muncă, în condiții de respect pentru regulile de morală și de asigurare a demnității umane, cu excluderea oricăror acte de dobândire a unor foloase patrimoniale din practicarea prostituției de către o altă persoană**» — **Decizia nr. 20 din 11 octombrie 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul privind dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.**

Acesta trebuie să fie, așadar, reperul principal în conturarea pe calea interpretării a sferei de incidență a normei de incriminare.

Din acest punct de vedere se poate susține că simpla conviețuire dintre o persoană și o alta care practică prostituția, eventuala înlesnire a acesteia derivată din actul de conviețuire, precum și obținerea de foloase patrimoniale, strict în temeiul și având în vedere relația de conviețuire dintre cei doi soți/concubini, nu constituie

activități care să poată fi circumscrise activității de proxenetism cu semnificație penală.

Totuși, dacă raportul juridic de dreptul familiei (soț — soție) sau relația de concubinaj ascunde o relație de subordonare/exploatare a persoanei care practică prostituția față de cealaltă, motivele pentru care norma nu ar fi incidentă nu mai subzistă. Și în acest caz, indiferent de raportul dintre cele două părți, obiectul juridic al normei este lezat prin faptul că este lezată libertatea persoanei de a se angrena voit într-o astfel de activitate.

Această problematică a fost analizată spre exemplu și de doctrina germană prin raportare la norma de incriminare corespondentă din dreptul penal german¹. Opinia majoritară a doctrinei germane cu privire la acest aspect corespunde răspunsului aici propus. Astfel, în doctrină se reține că: „raportat la conviețuirea din punct de vedere economic, spre exemplu, în baza unei relații de lungă durată, aprecierea privind existența faptei nu trebuie să se raporteze la distribuția uzuală a rolurilor într-o familie (conviețuirea cu o prostituată în calitate de «pater familias») și nici la o comparație între veniturile persoanei care practică prostituția și celălalt partener, ci mai degrabă la împrejurarea dacă partenerul exploatează se situează pe o poziție superioară și de putere față de persoana care practică prostituția, într-o manieră interesată și nemiloasă”².

II. Referitor la răspunsul recomandat în ceea ce privește a treia întrebare

Și în acest caz, răspunsul la întrebarea formulată trebuie să pornească de la rațiunea incriminării corijată cu limitele raționale de intervenție ale dreptului penal național. Desigur, excluderea tipicității operează și în această ipoteză de lucru doar atunci când practicarea prostituției este voluntară, bazată pe un consimțământ neviciat al persoanei.

Pentru soluționarea acestei probleme de drept trebuie luat în calcul și faptul că norma de incriminare are în vedere nu doar libertatea persoanei, ci, în subsidiar, și aspecte ce țin de (i) moralitatea practicării acestei activități din perspectiva legiuitorului național.

Or, în condițiile în care în Germania această activitate este considerată licită, ea nu mai poate sta la baza unei infracțiuni de proxenetism în plan național. Mai exact, dacă această activitate este considerată licită în Germania, ea nu mai poate primi semnificația normativă de „prostituție” din norma de incriminare. O atare împrejurare neutralizează gradul de reproșabilitate normativă a conduitei de înlesnire/obținere de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției. Situația este similară cu ipoteza în care persoana în cauză ar practica orice altă meserie/profesie care este percepută ca fiind legală în legislația statului în care aceasta este practică.

Un argument suplimentar în acest sens poate fi și analogia cu regulile privind incidența principiului personalității [art. 9 alin. (2) din Codul penal]. Astfel, pentru infracțiuni sancționate cu o pedeapsă mai mică de 10 ani, cetățeanul român care comite o faptă pe teritoriul unui alt stat poate răspunde penal conform dreptului național, doar în măsura în care și pe teritoriul acelui stat fapta constituie infracțiune (principiul dublei incriminări). Așadar, *mutatis mutandis*, desigur, și din acest punct de vedere se poate susține că activitatea de prostituție licită practică pe teritoriul unui alt stat nu poate sta la baza unei infracțiuni de proxenetism conform dreptului național.

¹ Conform art. 181a din Codul penal german este sancționată orice persoană care:

1. exploatează o altă persoană care s-a angajat în practicarea prostituției;

2. pentru propriul beneficiu patrimonial, supraveghează o altă persoană care practică prostituția în legătură cu derularea acestei activități, determină timpul, locul, modul sau orice alte circumstanțe privind practicarea acestei activități (...) și, în acest scop, menține o relație cu acea persoană dincolo de o relație interpersonală.

² H. Tröndle, T. Fischer, *Stragesetzbuch und Nebengesetze*, Verlag C.H. Beck, München, 2006, p. 1143.

VII. I.d. **În opinia exprimată de Departamentul de drept public al Facultății de Drept din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, întocmită de lect. univ. dr. Mihai Dunea, director al Departamentului de drept public al Facultății de Drept din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, au fost formulate următoarele argumente și concluzii:**

1) Referitor la primele două puncte ale problemei de drept invocate: existența sau inexistența tipicității, în raport cu norma de incriminare a proxenetismului (art. 213 din Codul penal actual), a unei fapte de înlesnire a practicării prostituției, atunci când persoana care efectuează activitatea de prostituției este concubin(ă) sau soț (soție) a persoanei inculpate.

1a) Tipicitatea unei asemenea fapte este întrunită, ea reprezentând activitate de proxenetism, prin raportare la dispozițiile legale în vigoare.

Această afirmație este fundamentată, în primul rând, pe binecunoscuta regulă generală de interpretare a normelor juridice: *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

Or, din moment ce legiuitorul nu a exceptat existența infracțiunii în ipoteza săvârșirii faptelor descrise în norme de incriminare de către un subiect activ prezentând calitățile respective (concubin/soț în raport cu persoana care desfășoară activitatea de prostituție), rezultă că o asemenea calitate este irelevantă pentru încadrarea juridică a faptei drept infracțiune, putând (eventual) influența doar procesul de individualizare judiciară a pedepsei.

Separat de problema tipicității faptei (sau a lipsei acesteia) în cazul în care făptuitorul verifică una dintre calitățile indicate în raport cu persoana care desfășoară activitatea de prostituție, este de observat, în plus, că legiuitorul nu a creat nici măcar o cauză specială de înlăturare a răspunderii penale ori de impunitate (nepedepsire), întemeiată pe un asemenea motiv (existența raporturilor de familie, a calității de membru de familie — în senul art. 177 din Codul penal — între persoanele avute în vedere), în raport cu incriminarea proxenetismului [cum a ales să procedeze în alte cazuri, precum, de pildă, în raport cu infracțiunea de nedeunțare — art. 266 alin. (2) din Codul penal].

Prin urmare, comiterea în concret a unei asemenea fapte [care întrunește toate elementele conținutului constitutiv al proxenetismului, conform art. 213 din Codul penal — inclusiv cerințele referitoare la forma de vinovăție: intenția, potrivit coroborării prevederilor art. 213 din Codul penal cu dispozițiile cuprinse în art. 16 alin. (6) din Codul penal] de către o persoană având calitatea de concubin(ă)/soț (soție) a persoanei care desfășoară activitatea de prostituție nu numai că întrunește condițiile de tipicitate necesare pentru a constitui infracțiune, dar, în măsura în care se va verifica și întrunirea celorlalte trăsături esențiale ale infracțiunii (caracterul nejustificat și imputabilitatea), va genera răspunderea penală (cu excepția ipotezelor în care, pe caz concret, ar interveni o cauză generală de înlăturare a răspunderii penale dintre cele incidente: amnistia sau prescripția răspunderii penale), nefiind prezentă nicio cauză specială de înlăturare a răspunderii penale ori de impunitate (nepedepsire).

În plus (în al doilea rând), nu există niciun posibil argument substanțial (de fond), logic și rezonabil, din perspectiva căruia astfel de fapte nu ar (mai) întruni trăsătura esențială a tipicității atunci când ar fi comise față de partenerul (teoretic) stabil, precum este prezumat a fi cel dintr-o relație de căsătorie sau chiar de concubinaj. S-ar putea chiar argumenta, ca regulă, că într-o asemenea ipoteză fapta ar fi chiar mai gravă (din perspectiva individualizării judiciare), din moment ce ar afecta și importante relații sociale suplimentare, anume cele privind raporturile firești din cadrul familiei (cel puțin în considerarea

premisei în care inculpatul și persoana care desfășoară activitatea de prostituție ar fi soți).

2) Dacă activitatea de proxenetism este comisă în afara României, nefiind astfel incidentă aplicarea legii penale române conform principiului teritorialității, iar persoana care comite fapta este însă cetățean român, atunci legea penală română nu se va putea aplica (de principiu) potrivit principiului personalității (art. 9 din Codul penal), în raport cu forma-tip a infracțiunii [art. 213 alin. (1) din Codul penal] și cu prima formă agravată [art. 213 alin. (2) din Codul penal], decât în măsura în care ar exista dubla incriminare [în aceste forme, infracțiunea nefiind suficient de gravă pentru a atrage aplicarea prevederilor art. 9 alin. (1) din Codul penal, incident fiind art. 9 alin. (2) din Codul penal].

3) Referitor la ultima chestiune de drept vizată în cauză: dacă în cazul infracțiunii de proxenetism, prevăzută de art. 213 din Codul penal, în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat, în care această activitate este autorizată, potrivit legii, lipsește tipicitatea (ca trăsătură esențială a infracțiunii). În principiu, răspunsul (generic) la această întrebare este unul negativ.

VIII. **Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra chestiunii de drept supuse dezlegării**

Direcția de specialitate opinează cu privire la chestiunile de drept care formează obiectul sesizării prealabile în Dosarul nr. 2.750/1/2018 că:

a) **În interpretarea dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal, înlesnirea practicării prostituției sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism, indiferent dacă fapta este săvârșită față de o persoană majoră care are calitatea de concubină ori soție a făptuitorului.**

Calitatea victimei infracțiunii de proxenetism, de concubină sau soție a făptuitorului, nu influențează existența infracțiunii prevăzute în art. 213 alin. (1) din Codul penal.

b) **Determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane constituie infracțiunea de proxenetism prevăzută în art. 213 alin. (1) din Codul penal și atrage răspunderea penală a făptuitorului în condițiile art. 8 și art. 9 din Codul penal. Aplicarea dispozițiilor art. 8 și art. 9 din Codul penal se raportează la teritoriul statului în care a fost săvârșită infracțiunea de proxenetism, iar nu la teritoriul statului în care s-a realizat practicarea prostituției.**

Determinarea, înlesnirea sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției în mod legal, pe teritoriul unui stat străin în care această activitate este autorizată potrivit legii, săvârșită cu intenția de a exploata prostituarea unei persoane, constituie infracțiunea de proxenetism prevăzută în art. 213 alin. (1) din Codul penal.

Opinia exprimată se întemeiază pe următoarele argumente:

a) Referitor la primele două întrebări cuprinse în încheierea de sesizare, așa cum s-a arătat, **înlesnirea practicării prostituției sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism, indiferent dacă fapta este săvârșită față de o persoană majoră care are calitatea de concubină ori soție a făptuitorului, calitatea victimei infracțiunii de proxenetism neinfluențând existența infracțiunii prevăzute în art. 213 alin. (1) din Codul penal.**

Această concluzie se desprinde, în mod direct, din dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal, în care legiuitorul a incriminat determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea

de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane, fără nicio distincție în raport cu calitatea acestor persoane.

În absența oricărei distincții realizate de legiuitor în cuprinsul normei de incriminare a proxenetismului, **nu există niciun temei legal pentru restrângerea incidenței normei de incriminare în raport cu calitatea victimei infracțiunii de proxenetism.**

Înlesnirea practicării prostituției sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către o persoană constituie, în concepția legiuitorului, infracțiunea de proxenetism, indiferent de calitatea acestei persoane și indiferent de raporturile existente între făptuitor și victima infracțiunii de proxenetism.

Prin urmare, dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal, prin referirea generală la „una sau mai multe persoane”, nu permit eliminarea din sfera de aplicare a normei de incriminare a faptelor săvârșite față de persoanele majore care au calitatea de concubină sau soție a făptuitorului și nici a faptelor comise față de persoanele care au orice altă calitate sau care au stabilit orice alte tipuri de raporturi cu făptuitorul.

De asemenea, în cuprinsul dispozițiilor art. 213 alin. (1) din Codul penal legiuitorul nu a introdus nicio condiție referitoare la subiectul pasiv, acesta putând fi orice persoană, și nicio condiție din care, pe cale de interpretare, s-ar putea desprinde concluzia că anumite categorii de persoane nu pot avea calitatea de subiect pasiv. În consecință, în absența oricărei precizări a legiuitorului, persoanele majore care au calitatea de concubină sau de soție a făptuitorului nu pot fi excluse, pe cale de interpretare, din sfera subiectului pasiv al infracțiunii de proxenetism.

În sensul opiniei exprimate, relevante pentru reținerea infracțiunilor de proxenetism săvârșite față de persoana ce are calitatea de concubină și față de persoana ce are calitatea de soție sunt considerentele Deciziei nr. 621/A din 10 iunie 2015 a Curții de Apel Timișoara, Secția penală³, potrivit cărora:

Instanța de apel reține că în cauza de față, chiar dacă nu rezultă împrejurarea că inculpatul A. a determinat-o pe soția sa să practice prostituția, iar inculpatul C. pe concubina sa să desfășoare această activitate, totuși aceștia au înlesnit și au tras foloase materiale de pe urma practicării prostituției de către soție, respectiv concubină, astfel că în sarcina inculpaților se impune reținerea infracțiunii de proxenetism.

Față de considerentele expuse, instanța de apel apreciază că sentința primei instanțe este netemeinică sub aspectul achitării (...) inculpaților A. și C. pentru infracțiunea de proxenetism, instanța de apel urmând a proceda la condamnarea inculpaților (...).

Nu în ultimul rând, în concepția legiuitorului, proxenetismul constituie o **formă de exploatare a prostituției unei persoane**, incriminată indiferent de calitatea victimei și de raporturile existente între făptuitor și victimă, în concordanță cu dispozițiile Convenției pentru reprimarea traficului de ființe umane și a exploatarei prostituției semenilor⁴. Conceperea proxenetismului ca formă de exploatare rezultă din poziționarea dispozițiilor art. 213 din Codul penal în cadrul capitolului VII al titlului I, intitulat „Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile”.

Referitor la Decizia Curții Constituționale nr. 562/2017⁵ — conform căreia *soluția legislativă cuprinsă în art. 117 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Codul de procedură penală, care exclude de la dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre*

soți, este neconstituțională —, sub un prim aspect, precizăm că persoana față de care se săvârșește infracțiunea de proxenetism are **calitatea de persoană vătămată** în cadrul procesului penal.

Sub un al doilea aspect, precizăm că dispozițiile art. 117 alin. (1) din Codul de procedură penală, care reglementează categoriile de persoane ce au dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor, nu permit desprinderea concluziei că aceste categorii de persoane ar fi excluse din sfera subiectului pasiv al infracțiunii de proxenetism, legiuitorul nestabilind **nicio conexiune între dreptul unei persoane de a refuza să fie audiată în calitate de martor și includerea sau excluderea acesteia din sfera subiectului pasiv al infracțiunilor contra persoanei.**

Dimpotrivă, în ipoteza în care este săvârșită față de persoana ce are calitatea de concubină, ca persoană care a stabilit cu făptuitorul relații asemănătoare aceloră dintre soți, dar mai ales față de persoana ce are calitatea de soție, infracțiunea de proxenetism contravine îndatoririi de respect reciproc consacrate în art. 309 alin. (1) din Codul civil și rațiunilor care au stat la baza adoptării Deciziei Curții Constituționale nr. 562/2017, reflectate în paragraful 16, conform căruia:

16. Potrivit doctrinei, rațiunea dreptului de a se abține de la declarații, în cazul persoanelor enumerate în art. 117 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Codul de procedură penală, constă în oferirea unei opțiuni martorului de a evita una dintre următoarele situații — fie să spună adevărul cu riscul periclitării vieții de familie, fie să nu spună adevărul, în scopul protejării vieții de familie, dar cu riscul condamnării pentru mărturie mincinoasă. Așadar, prin aceste reglementări legiuitorul a urmărit să ocrotească sentimentele de afecțiune pe care soțul, fostul soț, ascendenții sau descendenții, frații și surorile suspectului sau inculpatului le pot avea față de aceștia din urmă. În aceste condiții, Curtea observă că scopul normei procesual penale precitate îl reprezintă păstrarea unui echilibru între interesul public de a exercita în mod eficient acțiunea penală, pe de o parte, și menținerea armoniei căsniciei, a relațiilor de familie cu persoanele enumerate limitativ în text, pe de altă parte. (...)

b) Referitor la a treia întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare, așa cum s-a relevat, **determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane constituie infracțiunea de proxenetism prevăzută în art. 213 alin. (1) din Codul penal și atrage răspunderea penală a făptuitorului în condițiile art. 8 din Codul penal (teritorialitatea legii penale) și art. 9 din Codul penal (personalitatea legii penale). Aplicarea dispozițiilor art. 8 și 9 din Codul penal se raportează la teritoriul statului în care a fost săvârșită infracțiunea de proxenetism, iar nu la teritoriul statului în care s-a realizat practicarea prostituției.**

În primul rând, existența infracțiunii de proxenetism prevăzute în art. 213 alin. (1) din Codul penal **nu este condiționată de caracterul ilegal al „practicării prostituției”**. Așa cum s-a arătat, proxenetismul constituie o formă de exploatare a prostituției unei persoane, incriminată indiferent de caracterul legal sau ilegal al „practicării prostituției”.

În al doilea rând, „practicarea prostituției” pe teritoriul unui stat străin nu constituie elementul pe baza căruia se stabilește incidența normei de incriminare prevăzute în art. 213 alin. (1) din Codul penal.

³ Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, Decizia nr. 621/A din 10 iunie 2015, www.rolii.ro.

⁴ Art. 1 pct. 2 din Convenția pentru reprimarea traficului de ființe umane și a exploatarei prostituției semenilor, la care România a aderat la 10 decembrie 1954 prin Decretul nr. 482/1954, stabilește obligația statelor de a incrimina exploatarea prostituției unei alte persoane, chiar cu consimțământul acesteia.

⁵ Decizia Curții Constituționale nr. 562/2017 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 837 din 23 octombrie 2017.

În conformitate cu dispozițiile art. 8 alin. (1) din Codul penal, legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite pe teritoriul României, iar potrivit art. 8 alin. (4) din Codul penal, infracțiunea se consideră săvârșită pe teritoriul României și atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sub pavilion românesc sau pe o aeronavă înmatriculată în România s-a efectuat un act de executare, de instigare sau de complicitate ori s-a produs, chiar în parte, rezultatul infracțiunii. În temeiul art. 8 din Codul penal, dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal sunt aplicabile în cazul în care determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane majore se săvârșește pe teritoriul României. Așadar, indiferent de teritoriul unde se realizează practicarea prostituției, **incidența legii penale române [art. 213 alin. (1) din Codul penal] este determinată de teritoriul unde se realizează acțiunea de determinare, de înlesnire sau de obținere de foloase.** Prin urmare, în cazul în care acțiunile enumerate sunt săvârșite pe teritoriul României, sunt aplicabile dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal, indiferent dacă prostituția este practică pe teritoriul unui stat străin.

În conformitate cu dispozițiile art. 9 alin. (1) din Codul penal, legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă pedeapsa prevăzută de legea română este detențiunea pe viață ori închisoarea mai mare de 10 ani, iar potrivit art. 9 alin. (2) din Codul penal, în celelalte cazuri, legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită ori dacă a fost comisă într-un loc care nu este supus jurisdicției niciunui stat. În temeiul art. 9 alin. (1) și (2) din Codul penal, dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal (care prevăd pedeapsa cu închisoarea de la 2 la 7 ani) sunt aplicabile cetățenilor români în cazul în care determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane majore se săvârșește pe teritoriul unui stat străin, sub condiția dublei incriminări. Prin urmare, **incidența legii penale române [art. 213 alin. (1) din Codul penal] este determinată de teritoriul unde se realizează acțiunea de determinare, de înlesnire sau de obținere de foloase, de calitatea de cetățean român a făptuitorului și de existența dublei incriminări**, iar nu de teritoriul unde se realizează practicarea prostituției.

În acest sens, de exemplu, în considerentele Sentinței nr. 55/P din 25 martie 2016 a Tribunalului Bihor⁶ s-a reținut că *fapta inculpatului A., constând în aceea că, în perioada mai—iulie 2013, a îndemnat, respectiv a determinat pe B. să se deplaseze din localitatea de domiciliu în Viena — Austria, unde i-a înlesnit acesteia, în mod repetat, practicarea prostituției, obținând astfel, în mod ilicit, sume de bani (aproximativ 600 euro), întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism (...).* Potrivit considerentelor aceleiași sentințe⁷, *dat fiind faptul că, pe de o parte, infracțiunile de trafic de persoane și proxenetism săvârșite în afara teritoriului țării, respectiv pe teritoriul Austriei, sunt prevăzute ca infracțiuni și de legea penală din Austria, conform dispozițiilor art. 216—217 din Codul penal al Austriei, iar pe de altă parte, prin ordonanța nr. X emisă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de*

Casație și Justiție s-a dispus autorizarea punerii în mișcare a acțiunii penale față de inculpatul A., pentru comiterea infracțiunilor menționate, potrivit principiului personalității legii penale, prevăzut de art. 9 din Codul penal, acesta urmează a fi tras la răspundere penală și pentru infracțiunile comise în exclusivitate pe teritoriul Austriei (...).

În ipoteza în care practicarea prostituției se realizează în mod legal pe teritoriul unui stat străin în care această activitate este autorizată potrivit legii, în opinia noastră, se impune o **distincție** între cazurile în care acțiunile ce conturează infracțiunea de proxenetism sunt săvârșite cu intenția de a exploata prostituarea unei persoane și cazurile în care o astfel de intenție este inexistentă.⁸

Așa cum s-a relevat, **determinarea, înlesnirea sau obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției în mod legal, pe teritoriul unui stat străin în care această activitate este autorizată potrivit legii, constituie infracțiunea de proxenetism prevăzută în art. 213 alin. (1) din Codul penal numai dacă este săvârșită cu intenția de a exploata prostituarea unei persoane.**

Opinia se bazează pe:

- conceperea proxenetismului ca formă de exploatare a prostituției unei persoane și includerea infracțiunii de proxenetism în capitolul VII al titlului I, destinat „Traficului și exploatarea persoanelor vulnerabile”;

- **Decizia Curții Constituționale nr. 555/2017⁹**, care, în paragraful 16, prevede că *rațiuni de politică penală — referitoare la protecția persoanelor vulnerabile împotriva exploatarea prostituției acestora — au impus legiuitorului să incrimineze, în continuare, proxenetismul, și anume în modalitățile normative simple prevăzute în dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal, respectiv în modalitățile agravate de la alin. (2) și (3) ale articolului menționat.*

Așadar, distincția în raport cu existența intenției de a exploata prostituarea unei persoane este impusă atât de legiuitor, cât și de instanța de contencios constituțional.

Nu în ultimul rând, această distincție răspunde problemei ridicate în încheierea de sesizare, de **a nu pune pe același plan** făptuitorii — care determină, înlesnesc sau obțin foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției pe teritoriul unui stat străin în care această activitate este autorizată potrivit legii, acționând cu intenția de a exploata prostituarea unei persoane — cu cetățenii români (de regulă, membri ai familiei aflați într-o stare de vulnerabilitate economică) — ce primesc sume de bani de la o persoană care a practicat prostituția în mod legal pe teritoriul unui stat străin, acționând în absența intenției de a exploata prostituarea persoanei.

IX. Opinia Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 2.615/C/2.478/III-5/2018, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în urma analizei de admisibilitate a sesizării în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, arată că aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative: să existe o problemă de drept susceptibilă a fi soluționată în mod diferit de instanțe; sesizarea să fie formulată de un complet investit cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță; problema de drept a cărei dezlegare se solicită să nu fi fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre

⁶ Tribunalul Bihor, Sentința nr. 55/P din 25 martie 2016 în I.C.C.J., Secția penală, Decizia nr. 164/RC din 11 aprilie 2017, www.scj.ro.

⁷ Tribunalul Bihor, Sentința nr. 55/P din 25 martie 2016 în Curtea de Apel Oradea, Secția penală și pentru cauze cu minori, Decizia nr. 737 din 26 octombrie 2016, www.rolii.ro.

⁸ Distincția pornește de la problema ridicată în încheierea de sesizare privitoare la cetățenii români (rude sau prieteni) care primesc sume de bani de la persoane ce au practicat prostituția în mod legal pe teritoriul unui stat străin.

⁹ Decizia Curții Constituționale nr. 555/2017 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 22 februarie 2018.

juducătorească sau printr-un recurs în interesul legii și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare; de lămurirea chestiunii de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată.

Astfel, din analiza încheierii a rezultat că solicitarea aparține unei instanțe (curte de apel) învestite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, iar cu privire la obiectul sesizării nu au fost pronunțate anterior de către instanța supremă hotărâri prealabile sau recurs în interesul legii, aceasta nefăcând nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

S-a apreciat însă că, în speță, nu este îndeplinită condiția existenței unei **veritabile** chestiuni de drept, pentru motivele ce urmează a fi expuse:

Astfel, în mod constant în jurisprudența sa, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat în interpretarea sintagmei „chestiuni de drept” în sensul că îndeplinirea acestei condiții presupune ca problema de drept să tindă la interpretarea *in abstracto* a unor dispoziții legale determinate, iar nu la rezolvarea implicită a unor chestiuni ce țin de particularitățile cauzei (Decizia nr. 14 din 12 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 24 iunie 2015; Decizia nr. 14 din 18 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 460 din 21 iunie 2016; Decizia nr. 4 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 12 aprilie 2017; Decizia nr. 27 din 12 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 22 ianuarie 2018).

În acest sens s-a stabilit că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate ori de câte ori întrebarea formulată a depășit cadrul unor interpretări *in abstracto* a dispozițiilor legale. Astfel, sesizarea a fost respinsă, ca inadmisibilă, constatându-se că prin formularea acesteia se tinde, în realitate, la pronunțarea unei decizii definitive și obligatorii cu privire la o **chestiune de fapt**, ceea ce excedează procedurii prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală (Decizia nr. 16 din 22 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 3 iulie 2015), ori la rezolvarea implicită a unor chestiuni ce țin de particularitățile fondului speței (Decizia nr. 28 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 912 din 9 decembrie 2015, Decizia nr. 10 din 12 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 348 din 6 mai 2016; Decizia nr. 14 din 18 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 460 din 21 iunie 2016; Decizia nr. 26 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 2 februarie 2016; Decizia nr. 27 din 12 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 22 ianuarie 2018).

În același context s-a arătat că hotărârile prealabile trebuie pronunțate numai în interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale, constituind o dezlegare de principiu a unei probleme de drept. În egală măsură, sesizarea trebuie să vizeze exclusiv probleme de interpretare a legii, și nu elemente particulare ale cauzei deduse judecării (Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016); pentru a constitui o problemă de drept, premisa de la care se pornește în întrebarea ce formează obiectul sesizării trebuie să își găsească izvorul în dispozițiile legale, și nu într-o stare de fapt, aplicarea legii la situația de fapt, astfel cum aceasta a fost stabilită prin probatoriul administrat, fiind atributul exclusiv al instanței învestite cu soluționarea cauzei (Decizia nr. 23 din 16 septembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 4 noiembrie 2015).

Totodată, în jurisprudența sa, instanța supremă a stabilit că rațiunea instituției sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nu este aceea ca judecata instanței supreme să se substituie celei a instanței legal învestite (Decizia nr. 26 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 2 februarie 2016); rolul practicii și al literaturii de specialitate este acela de a oferi repere instanțelor de judecată în ceea ce privește modul de aplicare a legii, cu precizarea expresă că adoptarea unor soluții este atributul exclusiv al judecătorului (Decizia nr. 1 din 25 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 28 februarie 2017).

Or, primele două întrebări nu relevă vreo dificultate aparte a problemei evocate, ele găsindu-și răspunsul în dispozițiile legale incidente.

Astfel, textul de incriminare se limitează la enumerarea acțiunilor alternative ale elementului material al laturii obiective a infracțiunii (determinarea, înlesnirea, tragerea de foloase patrimoniale), fără a face vreo referire la calitatea subiectului activ sau pasiv ori să impună vreo condiție specială referitoare la locul și timpul săvârșirii infracțiunii.

Așadar, ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.

Cât privește a treia întrebare, așa cum am arătat, existența infracțiunii prevăzute de art. 213 alin. (1) din Codul penal nu este condiționată de „caracterul ilegal/legal al practicării prostituției”.

Totodată, incidența textului menționat (art. 213 din Codul penal) este determinată de locul (teritoriul) unde se realizează acțiunea de determinare, de înlesnire sau de obținere de foloase, iar nu de cel al practicării prostituției, fie prin raportare la art. 8 din Codul penal, fie la art. 9 din același cod.

Principiul teritorialității prevede că normele de drept penal român se aplică tuturor infracțiunilor săvârșite pe teritoriul României, indiferent de cetățenia infractorului ori de calitatea de apatrid a acestuia sau, în cazul străinilor, de legea penală a statului de origine.

O infracțiune se consideră săvârșită pe teritoriul României și atunci când pe acest teritoriu s-a efectuat un act de executare, instigare sau de complicitate ori s-a produs, chiar în parte, rezultatul infracțiunii.

Prin urmare, trebuie să se lămurească dacă legea penală română este aplicabilă în virtutea principiului teritorialității sau al personalității, în ultimul caz impunându-se verificarea condiției dublei incriminări și, ulterior, obținerea autorizării procurorului general.

Nu în ultimul rând, trebuie avut în vedere că, deși există state care, similar României, nu incriminează prostituția și, mai mult, autorizează prin lege această activitate, o serie de activități ilicite, specifice proxenetismului, desfășurate în legătură cu prostituția, sunt incriminate, asemenea legislației noastre (de exemplu art. 104, art. 215 sau art. 216 din Codul penal austriac).

Prin urmare, din cele ce precedă rezultă că, pentru a face obiectul unei sesizări întemeiate pe dispozițiile art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, problema trebuie să fie exclusiv de drept. Nu pot face obiect al chestiunii de drept sesizările care combină elemente de fapt și de drept sau care pun în discuție aspecte concrete ale contextului cauzei și a căror dezlegare ar presupune inevitabil un examen al situației concrete care, de altfel, aparține în exclusivitate judecătorului fondului. Dezlegarea chestiunii de drept nu trebuie să implice analiza prealabilă a condițiilor de fapt și de drept specifice cauzei în care a fost invocată.

Or, în cauză, chestiunea de drept formulată este particularizată cu elemente ce țin de fondul cauzei pendinte și nu

reprezintă chestiuni abstracte pentru a fi în acord cu exigențele de admisibilitate impuse de jurisprudența instanței supreme.

Într-o asemenea situație, pe calea procedurii prevăzute de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, se solicită instanței supreme, de fapt, soluționarea cauzei concrete în care a fost ridicată chestiunea de drept.

Pe de altă parte, se observă că soluționarea chestiunii de drept ar oferi o dezlegare unuia dintre motivele de apel formulate de inculpați, putând avea ca efect exclusiv stabilirea modului de soluționare a apelurilor declarate, ceea ce este inadmisibil în această procedură, întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție nu se poate substitui instanței de control judiciar.¹⁰

Având în vedere cele expuse, în temeiul art. 475—477 din Codul de procedură penală, s-a solicitat Înaltei Curți de Casație și Justiție **respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării Curții de Apel Alba Iulia Secția penală asupra chestiunii de drept enunțate în sesizare.**

X. Dispoziții legale incidente

Art. 213 din Codul penal — Proxenetismul

(1) **Determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.**

(2) **În cazul în care determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.**

(3) **Dacă faptele sunt săvârșite față de un minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.**

(4) **Prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul.**

Art. 325 din Codul civil — Contribuția soților

(1) **Soții sunt obligați să își acorde sprijin material reciproc.**

(2) **Ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenție matrimonială nu s-a prevăzut altfel.**

(3) **Orice convenție care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soți este considerată nescrisă.**

Art. 177 din Codul penal — Membru de familie

(1) **Prin membru de familie se înțelege:**

a) **ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude;**

b) **soțul;**

c) **persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelor dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc.**

(2) **Dispozițiile din legea penală privitoare la membru de familie, în limitele prevăzute în alin. (1) lit. a), se aplică, în caz de adopție, și persoanei adoptate ori descendenților acesteia în raport cu rudele firești.**

XI. Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Judecătorul-raportor, în conținutul raportului întocmit, a constatat, sub aspectul admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, că aceasta nu întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute în art. 475 din Codul de procedură penală, nefiind îndeplinită una dintre condițiile cumulative de sesizare, și anume condiția existenței unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, așa cum a fost statuată pe calea jurisprudenței completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

XII. Înalta Curte de Casație și Justiție

XII.1. Sub aspectul admisibilității sesizării

Legiuitorul român a prevăzut în Codul de procedură penală în vigoare un nou instrument de unificare a practicii judiciare neunitare, respectiv sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

În conținutul dispozițiilor art. 475 din cod sunt statuate condițiile de sesizare a instanței supreme, pe care trebuie să le îndeplinească instanța care uzează de această instituție procesual penală.

Astfel, sunt reglementate mai multe condiții cumulative, și anume acelea referitoare la faza procesuală a cauzei în care se ivește chestiunea de drept, felul instanței care poate sesiza și stadiul procesual al cauzei, natura juridică a chestiunii de drept, precum și aceea de a nu fi făcut obiectul vreunui din instrumentele juridice de rezolvare a problemei respective.

Altfel spus, este necesar ca acea cauză în care există o chestiune de drept ce urmează să fie supusă dezlegării să se afle „în cursul judecării”, respectiv instanța să fi fost sesizată, iar procesul se afle în curs de desfășurare; instanțele pe rolul cărora se afle o asemenea cauză să fie din cele expres și limitativ prevăzute de legiuitor, iar cauza respectivă să se găsească în ultima cale de atac — Înalta Curte de Casație și Justiție, curte de apel sau tribunal, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; chestiunea de drept supusă dezlegării să conducă la soluționarea pe fond a cauzei respective; condiția negativă, în sensul că instanța supremă nu s-a pronunțat asupra problemei de drept printr-o hotărâre prealabilă sau prin recurs în interesul legii.

În contextul prezentei sesizări, considerăm că sub aspectul instanței care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv un complet al curții de apel investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, condiția este îndeplinită, întrucât Curtea de Apel Alba Iulia are de soluționat apelurile declarate de Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism — Biroul Teritorial Sibiu și apelurile inculpaților, cauză în ultimă instanță, apeluri ce fac obiectul Dosarului nr. 1.495/85/2016.

De asemenea, este îndeplinită și condiția negativă că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare chestiunea de drept supusă dezlegării.

Cu toate acestea, nu este îndeplinită condiția existenței unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, așa cum a fost statuată pe calea jurisprudenței completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

¹⁰ În acest sens s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016.

În contextul concret al cauzei, întrebările formulate de către Curtea de Apel Alba Iulia nu se circumstanțiază unei veritabile chestiuni de drept, întrucât norma de incriminare statuată de legiuitor în art. 213 din Codul penal întrunește condițiile de calitate, respectiv de previzibilitate, predictibilitate și accesibilitate, referitor la primele două întrebări, și anume: „1. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului. 2. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea „obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției” — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.”

În ceea ce privește cea de-a treia întrebare formulată, respectiv, „Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii”, de asemenea, nu corespunde exigențelor condiției referitoare la chestiunea de drept, întrucât presupune ca pe calea unei hotărâri prealabile să se substituie examenul de verificare de către judecătorul fondului a condițiilor prevăzute de art. 8 și art. 9 din Codul penal, în condițiile în care există motiv de apel sub acest aspect, ceea ce ar reprezenta o rezolvare *in concreto* a cauzei, chiar și referitor doar la o critică, ceea ce este nepermis de lege.

În ceea ce privește condiția chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, jurisprudența completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ale Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat în mai multe decizii semnificația acestei condiții.

Mai mult chiar, în ceea ce privește infracțiunea de proxenetism, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr. 5/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 3.778/63/2014*, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept „dacă în cazul infracțiunii de proxenetism săvârșite în modalitatea determinării prostituției lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care întreținerea de acte sexuale în scopul obținerii de foloase a avut loc în mod repetat, dar cu aceeași persoană”.

În conținutul acestei decizii se arată că „(...) Cu privire la problema a cărei dezlegare se solicită, se constată că nu constituie o reală problemă de drept generată de dificultăți de interpretare a normei de incriminare sau de opinii divergente exprimate în acest sens și argumente din punct de vedere juridic (...) Pe de o parte, dispozițiile de drept substanțial incidente și care ar trebui interpretate sunt clare, inteligibile, neechivoce. Omisiunea legiuitorului de a incrimina anumite fapte nu poate fi suplinită prin pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri conform art. 475 din Codul de procedură penală. Pe de altă parte, problema a cărei dezlegare se solicită nu are caracter de noutate. Chiar dacă, relativ recent, a intrat în vigoare noul Cod penal, incriminarea proxenetismului nu se deosebește fundamental de vechea incriminare (art. 329 din

Codul penal din 1969), varianta-tip fiind, practic, preluată din vechiul cod, cu unele modificări clarificatoare, de ordin semantic (Codul penal, Comentariu pe articole, pag. 444, Editura C.H. Beck, București 2014), determinate și de faptul că prostituția nu mai este incriminată. Pe cale de consecință, noua normă de incriminare a infracțiunii de proxenetism conține și definiția «practicării prostituției», termen la care face referire și care constituie o condiție esențială atașată elementului material, intrând astfel în conținutul constitutiv al infracțiunii, devine parte componentă a tipicității infracțiunii de proxenetism. Așa cum se prevede în dispozițiile art. 213 alin. (4) din Codul penal: «Prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul». Se păstrează caracterul repetat al actelor ce au condus la prostituție, precum și necesitatea existenței unor clienți diferiți (Codul penal. Comentariu pe articole, pag. 445, Editura C.H. Beck, București 2014). Drept urmare, și determinarea la practicarea prostituției trebuie să vizeze o activitate de tipul celei descrise în conținutul normei de incriminare, astfel cum este definită la art. 213 alin. (4) din Codul penal. În situația în care s-ar aprecia că sesizarea este admisibilă, răspunsul pe care Înalta Curte de Casație și Justiție ar trebui să îl dea întrebării prealabile s-ar limita la simpla trimitere la dispozițiile art. 213 alin. (1) și (4) din Codul penal, căci nu s-ar putea răspunde altceva decât ceea ce este prevăzut cu claritate în norma de incriminare (...)

De altfel, în controlul de constituționalitate efectuat asupra aceleiași norme instanța de contencios constituțional a făcut referiri la decizia mai sus menționată, așa cum rezultă din Decizia nr. 874 din 15 decembrie 2015 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de A.E.M și M.M.L. în Dosarul nr. 3.493/299/2013 al Judecătoriei Sectorului 1 București și s-a constatat că dispozițiile art. 213 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Împrejurarea că prin Decizia nr. 20/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în Dosarul nr. 2.400/1/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 17 noiembrie 2016, a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, în Dosarul nr. 9.395/30/2015, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției, dacă faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră și de una minoră, sunt realizate elementele constitutive ale unei singure infracțiuni prevăzute de art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, sau două infracțiuni aflate în concurs, respectiv art. 213 alin. (3) din Codul penal, ambele cu aplicarea art. 38 din Codul penal, și s-a stabilit că în cazul în care infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și minore, în „aceeași împrejurare”, se va reține o singură infracțiune de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, în formă simplă, precum și că ori de câte ori infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și/sau minore, fără legătură între ele, se va reține un concurs de infracțiuni, prevăzut de art. 213 alin. (1), art. 213 alin. (3) sau art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, după caz, cu reținerea dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Codul penal, nu ar putea susține argumentul

că a fost o chestiune de drept similară cu cea care face obiectul prezentei sesizări, vizând tot infracțiunea de proxenetism, întrucât în decizia mai sus menționată aspectele de drept dezlegate se circumstanțiau unor veritabile probleme de drept privind unicitatea infracțiunii sau concursului de infracțiuni în condițiile stabilite.

Or, în contextul prezentei sesizări, aparenta problemă de drept privind calitatea de concubină/soție a inculpatului ca persoană majoră față de care s-a comis infracțiunea de proxenetism în modalitățile normative descrise nu comportă nicio dificultate de interpretare, așa cum rezultă și din opiniile specialiștilor exprimate și în detaliu arătate în conținutul prezentei decizii, din cadrul departamentelor de drept public ale facultăților de drept din cadrul Universității București, Universității „Nicolae Titulescu”, Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

De asemenea, din examenul de jurisprudență a curților de apel, în opiniile exprimate s-a evidențiat că problemele ridicate nu au reprezentat nicio dificultate de interpretare și aplicare, așa cum rezultă și din hotărârile judecătorești definitive anexate.

Împrejurarea că nu există jurisprudență la toate instanțele din sistemul judiciar pe aspectele semnalate, precum și existența unor opinii minoritare pe aspectele respective nu pot constitui argumente care să susțină că este vorba de o chestiune de drept care să necesite pronunțarea unei hotărâri prealabile, fiecare cauză punctuală având particularități specifice.

Totodată, exemplificăm și Decizia nr. 23 din 16 septembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 4 noiembrie 2015, în care Înalta Curte de Casație și Justiție a menționat că „... se constată că ceea ce se cere în procedura

prevăzută de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală nu este interpretarea unor dispoziții legale *in abstracto*, ci, transformând propria opinie în ipoteza a întrebării, Curtea de Apel Iași solicită stabilirea încadrării juridice a faptelor cu care a fost sesizată. Problema nu poate primi o rezolvare de principiu printr-o hotărâre prealabilă, în condițiile în care chiar ipoteza cu care Înalta Curte de Casație și Justiție a fost investită este una ce ar trebui verificată în fapt, pentru a stabili dacă varianta avansată prin întrebare (...) este una corectă, incidentă în toate situațiile și care să conducă la o dezlegare în drept aplicabilă în toate cauzele. Or, pentru a constitui o problemă de drept premisa de la care se pornește în întrebarea ce formează obiectul sesizării trebuie să își găsească izvorul în dispozițiile legale, și nu într-o stare de fapt, aplicarea legii la situația de fapt, astfel cum aceasta a fost stabilită prin probatoriul administrat, fiind atributul exclusiv al instanței investite cu soluționarea cauzei (...).

De asemenea, prin Decizia nr. 26/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 2 februarie 2016, se statuează că „(...) Stabilirea situației de fapt nu poate fi cenzurată de instanța supremă în procedura prevăzută de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, care rămâne în competența exclusivă de soluționare a instanței care sesizează, nefiind permis Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al Înaltei Curți să antameze fondul cauzei, rațiunea instituției sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nefiind aceea ca judecata instanței supreme să se substituie celei a instanței legal investite”.

În raport cu cele menționate, considerăm că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, urmând a se dispune respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării, în temeiul art. 477 din Codul de procedură penală.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia, Secția penală, în Dosarul nr. 1.495/85/2016, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept:

„1. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea înlesnirii practicării prostituției — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.

2. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea «obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției» — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră ce are calitatea de concubină/soție a inculpatului.

3. Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal — în modalitatea săvârșirii întregii activități de prostituție pe teritoriul altui stat în care această activitate este autorizată potrivit legii — lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii.”

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 ianuarie 2019.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Raluca Florentina Nemeșu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

